

TÜRK-İS

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI

KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI

Mayıs 1989

Sayı : 235

*600 Bin işçi için, ilkelerde
anlaşma sağlandı.*

AYLIK
EĞİTİM
VE
MESLEK
DERGİSİ

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE
İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
AYLIK
YAYIN
ORGANIDIR

MAYIS
1989
Sayı : 235

SAHİBİ :
TÜRKİYE İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
ADINA
GENEL BAŞKAN
ŞEVKET YILMAZ

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ :
ERDAL TÜT

MÜESSESE MÜDÜRÜ :
ORHAN BALABAN

YAZI KURULU :
BURHAN DODANLI
ERKİN OKAY

DERGİ ADRESİ :
TÜRK-İŞ GENEL MERKEZİ
KIZILAY-ANKARA
Tel : 133 38 24

ABONE :
Yurtiçi, 6 aylık 9.000.-TL.
Yıllık 18.000.-TL.
Yurtdışı 6 aylık 20.000.-TL.
Yıllık 40.000.-TL.

FOTOĞRAFLAR :
NİHAT ÜSTÜN

TİSAMAT BASIM SANAYİ
TEL : 118 95 62 — ANKARA

DERGİMİZ
BASIN AHLAK
YASASINA UYAR

BASKI TARİHİ : 30.5.1989

İçindekiler

1	600 BİN İŞÇİ İÇİN İLKE KARARLARI BELİRLENDİ
5	1 MAYIS'TA YİNE KAN DÖKÜLDÜ
9	TÜRK-İŞ BULGAR VAHŞETİNİ ULUSLARARASI İŞÇİ KURULUŞLARINA DUYURARAK YAPTIRIM UYGULANMASINI İSTEDİ
10	SAĞLIK SEKTÖRÜNDE ÇALIŞANLARIN SENDİKALAŞMASI İSTENDİ
11	YILMAZ'DAN DOKTORLARA DESTEK
12	SÜREKLİ TÜRK-ALMAN SENDİKA KOMİSYONU TOPLANTISI
15	ZİYARETLER
16	BAHİR ERSOY'U KAYBETTİK
17	ÇAKİREFE'Yİ KAYBETTİK
18	PTT YÜZÜNDEN 5 BİN İŞÇİ GREV YAPAMADI
19	BALABAN : "SENDİKAL MÜCADELEDE BAŞARININ SIRRI BİRLİK OLMAKTADIR"
20	HUKUK
2821 SAYILI YASANIN GEÇİCİ 4.MADDESİNİN YORUMU
24	TEKSİF BAŞKANLAR KURULU
25	BAŞOĞLU : "BİRLİK GÜCÜMÜZ İKTİDARI GERİLETTİ"
27	İŞÇİ SAĞLIĞI ve İŞ GÜVENLİĞİ
29	İŞ KAZASI ve MESLEK HASTALIĞI SONUCU OLUŞAN SAKATLIKLAR VE SAKATLARIN İSTİHDAMI
30	SSK'NIN SAÇLAM GELİR KAYNAKLARI İŞLETİLMELİDİR
32	MAYIS 89 GIDA HARCAMASI

600 bin kamu işçisinin toplu iş sözleşme çalışmaları Başbakanlık Konutunda yapılan son görüşmeyle çözüm noktasına geldi

600 Bin işçi için ilke kararları belirlendi

- BİRİNCİ YIL İLK ALTI AY İÇİN % 80 ARTI 10 BİN TL. İKİNCİ ALTI AY İÇİN % 40 ARTI 70 BİN TL.
- İKİNCİ YIL İLK ALTI AY İÇİN % 25, İKİNCİ ALTI AY İÇİN % 20 ZAM YAPILACAK

Kamu kesiminde çalışan yaklaşık 600 bin işçi ilke anlaşmasına varılırken, dergimizin baskıya girdiği saatlerde bazı sendikaların toplu iş sözleşmelerini imzaladıkları bildirildi.

NASIL BAŞLADI NASIL GELİŞTİ?

25 işkolunda kurulu ve kamu kesimine muhatap

- TORBA OLARAK BİRİNCİ YIL 94, İKİNCİ YIL 100 BİN LİRA HER AY ÖDENECEK
- BİRİNCİ YIL SONUNDA ENFLASYON % 60'IN ÜZERİNE ÇIKARSA, ARADAKİ FARK İKİNCİ YIL BAŞLANGICINDA ÜCRETLERE EKLENECEK

olup, sözleşmeleri yenilenecek sendikaların talimatı ile Nisan ayında peşpeşe uygulanan eylemler, Türk-İş Koordinasyon Komisyonunun aralıksız çalışmaları, sözleşmelerin "birliktelik" içinde bitirilmesi kararlılığı, uzun süre sessizliğini koruyan Hükümetin politika değiştirmesine yol açtı.

- İKİNCİ YIL ENFLASYONU % 45'İ GEÇERSE ARADAKİ FARK ÜCRETLERE EKLENECEK

Nisan ayı içinde eylemler sürerken, geçen dergimizde de verdiğimiz gelişmeler oldu ve Başbakan Turgut Özal, önce sendikacıları suçladı, daha sonra Şevket Yılmaz'ı bizzat telefonla arayarak Başbakanlık Konut'una davet etti.

Eylemlerin boyutu öylesine genişlemiş ve Kamu Kesimi Toplu Sözleşmelerini Koordine Komisyonu ile Türk-İş Yönetim Kurulu öylesine kararlı hareket ediyordu ki;

TÜRK-İŞ Koordinasyon Komisyonu'nun aralıksız süren çalışmaları sözleşmelerin "birliktelik" içinde bitirilmesi kararlılığı, uzun süre direnen hükümetin politika değiştirmesine yol açtı

Özal döneminde ilk defa Başbakan yüzde 10 civarında ücret zammı vereceğinden söz ediyordu.

Başbakan tarafından Devlet Bakanı Cemil Çiçek'in görevlendirilmesiyle müzakereler Türk-İş ile Cemil Çiçek'in de zaman zaman katıldığı Kamu İşveren Sendikaları yetkilileri arasında devam etti.

KRONOLOJİK ÇALIŞMA PROGRAMI

3 Mayıs Çarşamba günü saat 13'de Türk-İş Koordinasyon Komisyonu tam kadro ile toplanarak 24. oturumu yaptılar ve ilke kararları doğrultusunda tekliflerini belirleyerek aynı gün saat 18'de Devlet Bakanı Cemil Çiçek ile Başbakanlıkta biraraya gelindi.

Kamu İşveren Sendikalarının da Genel Sekreterlerinin

katıldığı toplantıda, Türk-İş'in teklifleri karşı tarafa verildi.

4 Mayıs saat 10'da, Türk-İş'te taraflar uzman düzeyinde toplanarak, Konfederasyon teklifi üzerinde teknik çalışmalar yaptılar.

Araya Ramazan Bayramının girmesi nedeniyle 10 Mayıs'ta 25. toplantısını yapan komisyon, aynı gün karşı teklifin verilmesini istedi.

Saat 10.30'da Cemil Çiçek'le yapılan toplantıda, Türk-İş tekliflerine itiraz edildi, bunun üzerine karşı teklif istendi.

Aynı gün saat 15'de Hükümetin teklifi Cemil Çiçek'in katılmadığı oturumda Türk-İş yetkililerine verildi.

Verilen teklife göre; birinci yıl ilk altı ayı için % 70, ikinci altı ayı için % 45; ikinci yıl ilk altı ayı için % 20, ikinci altı

ayı için % 20 ücret zammı, torba olarak da birinci yıl 40 bin, ikinci yıl 50 bin liradan söz ediliyordu.

Türk - İş Genel Başkanı, Yılmaz, hemen kesilen görüşmeler sonunda basına yaptığı açıklamada, böyle bir teklifi müzakere etmeye bile ferek görmediklerini ve red ettiklerini söyledi.

16 Mayıs'ta Komisyon 26. toplantısını yaptı. Grev takvimini belirleyerek Cemil Çiçek'in daveti ile saat 16'da Başbakanlık'ta taraflar biraraya geldi.

SABAHA KADAR SÜREN MÜZAKERELER

Yılmaz, Başbakanlık'taki toplantıda, Hükümetin teklifinin geçersizliğini tekrar vurguladı.

Saat 17.10'da Cemil Çiçek, biraz ara verilmesini isteyerek, Kamu İşveren Sendikaları Genel Sekreterleri ile dışarı çıktı. Daha sonra, taraflar arasında daraltılmış birer komisyon oluşturulması kararlaştırılarak belirlenen hey'etler kendi aralarında görüştüler.

Cemil Çiçek saat 21'de yeniden toplantıya katılarak, Başbakan'la görüştüğünü, son olarak birinci yıl ilk altı ay için % 80, ikinci altı ay için % 40 ücret zammından fazlasının verilemeyeceğini söyledi.

Türk-İş hey'eti kendi arasında yaptığı görüşmelerde, bunu da yeterli görmedi ve reddine karar verdi.

Türk-İş hey'eti saat 23.10'da anlaşma olmadığı için Başbakanlığı terk'etti.

Değerlendirme yapmak üzere Türk-İş Genel Merkezine gelen Hey'et, Cemil Çiçek tarafından edilen telefon üzerine, görüşmelere devam için Başbakanlık konutuna davet edildi.

Takvim yaprağı değişirken, görüşmeler Başbakanın da katılımı ile konutta saat 04.30'a kadar devam etti.

Başbakan'ın önerisi ile birinci yıl ilk altı ay için % 80 artı 10 bin, ikinci altı ayı için % 40 artı 70 bin, ikinci yıl altı ayı için % 25, ikinci altı ayı için % 20; ayrıca birinci yıl enflasyonunun yüzde 60'ı aşması halinde aradaki farkın ücretlere eklenmesi, ikinci yıl enflasyonunun 45'i aşması halinde yine farkın ücretlere eklenmesi, torba olarak (yakacak-izin-bayram) birinci ve ikinci yıl her ay 80 bin lira ödenmesi öngörülyordu.

Türk - İş Yönetim Kurulu ve Koordinasyon Komisyonu, konunun Başkanlar Kuruluna götürülmesini kararlaştırdı.

17 Mayıs günü toplanan Başkanlar Kurulu, teklifi oybirliğiyle kabul ederek, tutanak haline getirdikleri kararın birlikte imzaladılar.

İLKELERDE MUTABAKAT

Başkanlar Kurulu'nun onayı üzerine Başbakan Turgut Özal, Devlet Bakanı Cemil Çiçek, Kamu İşveren Sendikalarının genel sekreterleri, Türk-İş Yönetim ve Koordinasyon Kurulu üyelerinin Başbakanlık'ta

basına açık toplantısında, ilkelere anlaşma sağlandığını açıkladı.

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, anlaşma noktasına gelinmesinde katkısı bulunanlara teşekkür etti ve "Dileğimiz odur ki; enflasyon aşağıya çekilerek, sağlanan ücret artışları işçilerimize rahat bir nefes aldırın" dedi.

Başbakan Özal da, bugüne kadar verilmemiş ölçüde bir zammın işçilere verildiğini, enflasyonun artmaması için tasarrufa önem verilmesi gerektiğini, enflasyonun artmaması için tasarrufa önem verilmesi gerektiğini belirterek, "Bu paralar işçilerimize helal olsun" dedi.

BASKIYA GİZERKEN

Dergimizin baskıya girdiği saatlerde, bazı sendikalar toplu sözleşmelerini imzalarken, bazılarının ikili görüşmelerini sürdürdüğü haber alındı.

Not : Sağlanan ücret artışlarına göre örnekleme tablosu da bilgilerinize sunulmuştur.

Toplantıda, işveren temsilcileri olan Kamu İşveren Sendikaları Genel Sekreterleri de ilkelerde anlaşma sağlandığını açıkladılar

Örnek Tablo

Aylık Brüt Ücret TL.	1. YIL		2. YIL	
	1. Altı Ay	2. Altı Ay	1. Altı Ay	2. Altı Ay
126.000.—	236.800.—	401.520.—	501.900.—	602.280.—
150.000.—	280.000.—	462.000.—	577.500.—	693.000.—
175.000.—	325.000.—	525.000.—	656.250.—	787.500.—
190.000.—	352.000.—	562.800.—	703.500.—	844.200.—
200.000.—	370.000.—	588.000.—	703.500.—	882.000.—
225.000.—	415.000.—	651.000.—	813.750.—	976.500.—
250.000.—	460.000.—	714.000.—	892.500.—	1.071.000.—
275.000.—	505.000.—	777.000.—	971.250.—	1.165.500.—
300.000.—	550.000.—	840.000.—	1.050.000.—	1.260.000.—
325.000.—	595.000.—	903.000.—	1.128.750.—	1.354.000.—
350.000.—	640.000.—	966.000.—	1.207.500.—	1.449.000.—
400.000.—	730.000.—	1.092.000.—	1.365.000.—	1.638.000.—
450.000.—	820.000.—	1.218.000.—	1.522.500.—	1.827.000.—

* Bu tablo düzenlenirken, 1. yıl birinci altı ay ücret zammı % 80 + 10.000.— TL.
ikinci altı ay ücret zammı % 40 + 70.000.—TL.
2. yıl birinci altı ay ücret zammı % 25
ikinci altı ay ücret zammı % 20

** Yukarıda ulaşılan ücretin üzerine ayrıca her ay ödenmek üzere yakacak - bayram - izin parası olarak 80.000 TL., tahsil - çocuk aile yardımı olarak 14.000 lira; 2. yıl aynı yardımlar için 80.000 ve 20.000 (100.000.— TL.) ilave edilecektir.

1 Mayıs'ta kan döküleceği ihbarı üzerine toplanmaktan vazgeçildi.. Ancak yer yer toplanan gruplarla karşılaşan polis, kalabalığı dağıttı..

1 MAYIS'TA YİNE KAN DÖKÜLDÜ

• İSTANBUL TARLABAŞI'NDA MEYDANA GELEN YÜRÜ-YÜŞÇÜLERLE POLİS ARASINDAKİ ÇATIŞMADA, 18 YAŞINDAKİ MARANGOZ ÇIRAĞI MEHMET DALCI ÖLDÜ. POLİS GÖSTERİCİLERİN ÜZERİNE ATEŞ AÇTI VE 20 KİŞİ ÇATIŞMADA YARALANDI

1 Mayıs Pazartesi... İşgünü olmasına rağmen, İstanbul'un büyük bir bölümünde esnaf kepenk indirmiş.

Halk tedirgin, polis alarm halinde.

Günlerden beri yapılan tartışmalar, İstanbul Valiliğinin yürüyüşe izin vermemesi üzerine bir sinir savaşına dönüşmüş..

Yürüyüşü organize eden sendikacılar, ne pahasına olur

sa olsun, yürüyeceklerini açıklarken, Başbakan Turgut Özal, Cumhurbaşkanının yanından çıktığı sırada yaptığı açıklamada kimseyi yürütmeyeceklerini söylüyor.

Geçmişin acı tecrübeleri, yine 1 Mayıs gününde ölen 34 kişinin henüz zihinlerden silinmeyen acı tablosu, en soğukkanlı kişileri bile endişeye sevk ediyor.

1 Mayıs Pazartesi sabahı,

• TÜRK-İŞ, OLAYLARDAN SONRA YAYINLADIĞI BİLDİRİDE, SORUMLUNUN BAŞBAKAN OLDUĞUNU SÖYLEDİ

yürüyüşü organize edene sendikacılar, düzenledikleri basın toplantısında, yürüyüşten vazgeçildiğini, provakasyon yapılacağı yolunda ihbarlar alındığını bildiriyorlar.

OLAYLAR

Tarlabası'nda bir grup gösterici, ellerinde Kürtçe pankartlarla Taksim meydanına doğru yürüyüşe geçtiklerinde, karşılarında polisi buldular.

Taş ve sopalarla polis araçlarına ve polise saldıran ve işçi olmayan bu göstericilerle, polis arasında çıkan çatışma ortamının bir anda savaş meydanına dönmesine sebep oldu.

Aynı anda Kasımpaşa, Şişli ve Beyoğlu muntikalarında da gösteride bulunanları polis dağıttı.

Tarlabasındaki olaylar sırasında, polisin kalabalık üzerine ateş açtığı gözlemlendi.

Çatışma sırasında kurşunla yaralanan 18 yaşındaki marangoz çırağı Mehmet Dalcı kafasından aldığı kurşun nedeniyle hayatını kaybederken, 20 kişinin yaralandığı ve hastanelere kaldırıldığı tesbit edildi.

Çatışma, Tarlabası'ndan ara sokaklara ve Kasımpaşa çevresine kadar sürerken, Mecidiyeköy, Kadıköy, Çağlayan,

Merter'de gösteri yapmak isteyenler de polis tarafından dağıtıldı.

Taksim Devlet Hastanesi, Şişli Eftal Hastanesi, Okmeydanı SSK Hastanesine kaldırılan yaralıların büyük çoğunluğunun öğrenci olduğu, 1 gazeteci, ve 1 Avukat ve 1 polisin de yaralılar arasında bulunduğu açıklandı.

VALİNİN AÇIKLAMASI

İstanbul Valisi Cahit Bayar, polise ateş açması için emir verilmesinin sözkonusu olmadığını belirterek, "Polis, Vazife ve Selahiyet Kanunu'ndaki yetkilerini kendisi kullanır. Bu emirle olmaz. Kaldı ki, biz, ateş açılmaması için talimat verdik" dedi.

Gazetecilerin, polisin hedef olarak ateş açtığının belgeleyen

fotoğraflar bulunduğunu hatırlatması üzerine, Vali Bayar "İnceleriz, bakarız. Kanun ne diyorsa onu yaparız" karşılığını verdi.

TÜRK-İŞ BİLDİRİSİ

Olaylar üzerine Türk-İş Yönetim Kurulu bir bildiri yayınladı.

"Olayların başlıca sorumlu su Sayın Başbakan'dır" denilen bildiride şu görüşlere yer verildi:

"Mayıs Pazartesi günü İstanbul'da meydana gelen ve bir kişinin ölümü, çok sayıda yurttaşımızın da yaralanması ile sonuçlanan olaylar, ulusumuzu derin bir üzüntüye sevk etmiştir.

Yönetim Kurulumuz, olayların kesin sonuçlarının alınması ve değerlendirmenin daha

İzinsiz gösterilerde, polisle çatışma çıktı. Kalabalığı dağıtmak için sert tedbirlere başvuran polisin kullandığı coplardan bayılanlar, yerlerde sürüklenenler oldu.

sağlıklı yapılabilmesi için görüşlerinin kamuoyuna açıklanmasını bugüne ertelemiştir.

TÜRK-İŞ'in, provakasyon yapılacağı yolundaki istihbaratı değerlendirerek, 600 bin kamu işçisinin toplu iş sözleşmelerindeki tıkanıklığın yarattığı tansiyonu da dikkate alarak, 1 Mayıs gününde işçilerin bayram sevinci içinde olmadan bir yürüyüş ve gösteri ile meydanlara çıkmaması gerektiğini, 40 güne yakın süredir sorumluluk içinde Hükümetin ekonomik ve sosyal politikalarını protesto ettiklerini açıklamış olmasına rağmen; Başbakan, olaylara alışılmış üslubu ve "korkusuz adam" havası ile yaklaşmayı yeğleyerek, kim yürürse yürüsün, engel olacağını açıklamıştır.

Dünyanın her yerinde olaylar zaman zaman olmaktadır.

Başbakan'ın ekonomik politikasında da örnek aldığı Güney Kore'de de 1 Mayıs'ta işçilere karşı polis kullanılmaktadır. Ancak, kitle hareketlerine karşı eğitilmiş ve disiplin içindeki bu polisler sıfatı ister işçi olsun, ister öğrenci ya da başkaları, silahla karşılık vermemekte, kan dökülmeyecek şekilde olayları yatıştırmayı bilmektedir.

Hiç kuşku yok ki; 1 Mayıs'ı bahabe ederek sokaklara dökülenler gerek taşıdıkları pankartlar, gerekçe attıkları sloganlarla işçi olmadıklarını sergilemişler, yüzbinlerce işçinin yürümüş olması halinde de bu büyük kalabalığa karışarak daha büyük olayların yaşanmasına sebebiyet verebileceklerini göstermişlerdir.

Türk işçisinin bayram yapmasına engel olmak, hiçbir sendikacının aklından bile geçemez.

Ne var ki; TÜRK-İŞ, batıl anlamda sendikal hak ve öz-

Göstericilerle polis arasında çıkan çatışma bir anda savaş alanına döndü..
Resimde bir kız öğrenci polis tarafından sürüklenerek götürülürken..

gürlüklerin tanındığı 24 Temmuz tarihini bile, ilgili yasaların askeri müdahale sonrası değişmesi yüzünden kutlamaya karar vermiştir.

1 Mayıs, evrensel olarak işçi dayanışma günü olarak kutlanmaktadır.

Ülkemizde, işçilerarası dayanışma 40 gündür hiçbir çirkin olay yaşanmadan ortaya konulmuş, eylemler birbirini takip etmiştir.

İşçi; dayanışma gününü kendisi kutlar. Buna kendisi karar verir.

Yıllardır işçi sorunları bütün yoğunluğu ile devam ederken sessiz kalanlar, ya da arada bir demec vererek ilgi duyduklarını gösterenler, bu güne sahip çıkarak milleti kandıramazlar.

Netice olarak; halkımızı durmadan 12 Eylül öncesiyle korkutanlar ve siyasal varlıkla-

rı hemen hemen sadece bu tehdit üzerine bina edenler; son olayda görüldüğü gibi kendileri o günlere davetiye çıkarmaktadırlar.

Dünkü olaylarda ister işçi, ister öğrenci, ister polis, isterse aşırı uç temsilcisi olsun, akıtılan kan bizim insanımızın kanıdır.

Bunun faturasını, olayların başlıca sorumlusu olan Başbakan ve siyasal iktidar ödemek zorundadır.”

İNÖNÜ’NÜN ZİYARETİ

SHP Genel Başkanı Erdal İnönü, Genel Sekreteri Deniz Baykal ve bir grup partili milletvekili ile birlikte Türk-İş’e gelerek Genel Başkan Şevket Yılmaz ve Yönetim Kurulu üyelerini ziyaret etti.

1 Mayıs Pazartesi günü SHP Genel Merkezinin bulunduğu Necatibey Caddesinden, Türk-İş Genel Merkezine kadar yürüyerek İnönü ve beraberindekileri, Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz karşıladı.

Ziyaret sırasında yaptığı konuşmada 1 Mayıs gününün resmi tatil olmasını isteyen Erdal İnönü “İktidar partisinin bütün engellemelerine rağmen,

amaca ulusca yaklaştığımızı görüyoruz. Yanlış olduğunu bile bile insanlarımızı kavgaya sürüklemek vatandaşa saygısızlıktan da öte ülkeyi bunalıma sürüklemektir” dedi.

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz da yaptığı konuşmada, 600 bin kamu işçisinin 1 Mayıs’a sıkıntılı girdiğini belirterek, “Özgür sendikacılık isti-

yoruz. Sözleşmeler çıkmazda. İşçi sıkıntılı ve öfkeli. Bu ekonomi rayına oturmazsa sorunların boyutları daha da büyür” dedi.

Yılmaz, 1 Mayıs işçilerin dayanışma günü olduğunu, Uluslararası Hür Dünya İşçi Sendikaları Konfederasyonu ICFTU tarafından bunun kabul edildiğini, Türk-İş olarak bu dayanışma gününün salt işçilerle kutlanabileceğini de sözlerine ekledi.

400 KİŞİ GÖZALTINA ALINDI

İçişleri Bakanlığından yapılan açıklamada, eylemcilerin büyük çoğunluğunun öğrenci ve bölücü gruplardan meydana geldiğini belirtildi ve 400 kişinin gözaltına alındığı kaydedildi.

Bir 1 Mayıs günü daha, tarihin sayfaları arasına kan lekeri ile karıştı.

SHP lideri İnönü ve beraberindeki heyet, yürüyerek TÜRK-İŞ’e geldiler. Genel Başkan Yılmaz ve Yönetim Kurulu üyelerini ziyaret ettiler..

Gösteri yapmak isteyenlerle polis çatışmasının sonucu da kanlı oldu..
1989 1 Mayıs’ının bilançosu: 1 ölü, 20 yaralı, 400 gözaltı..

Vahşetini Uluslararası İşçi Kuruluşlarına Duyurarak Yaptırım Uygulanmasını İstedi

Türk-İş
Genel
Sekreteri
Emin KUL,
Yönetim
Kurulu
adına
düzenlediği
basın
toplantısında
"Bu vahşet
karşısında
sendikalar
sessiz
kalamazlar"
dedi.

Bulgar Hükümetinin, Bulgaristan'daki soydaşlarımıza karşı sürdürdüğü baskıların katliama dönüşmesi üzerine, Türk-İş Yönetim Kurulu adına Genel Sekreter Emin Kul bir basın toplantısı düzenleyerek, uluslararası işçi kuruluşlarından, Bulgaristan'a karşı yaptırım uygulanmasını istediklerini söyledi.

"Bu vahim tablo karşısında; temeli insan sevgisi, insan hak ve özgürlüklerini koruma ve geliştirmeye dayalı sendikacılık hareketinin sessiz kalması elbette ki beklenemez" diyen Kul, basın toplantısında şunları söyledi:

"İşçiler dünyanın en barışçı insanlarıdır.

Hür işçi hareketinin ilkeleri İnsana Hakları Evrensel Beyannamesinde yer alan ilkelerle eksiksiz bir uyum ve bütünlük taşır.

Bu nedenledir ki; din, dil, ırk, renk ayrımı gözetilmeksizin tüm çalışanlar ve uluslararası kardeşlik ve barış gerek Konfederasyonumuzun, gerekse Konfederasyonumuzun üyesi olduğu Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) ve Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ETUC)'un temel ilkeleri olarak belirlenmiştir.

Bulgaristan'da soydaşlarımıza yapılan ve gün geçtikçe ağırlaşan baskı ve zulmü Türk işçi hareketi olarak şiddet ve nefretle kınarken tüm insanlığın çeşitli uluslararası belgelerinde yer alan ortak değerlerini paylaştığımızı vurgulayarak, dünyadaki bütün işçi kuruluşlarını katliama dönüşen bu vahşete son verilmesinde harekete geçmeğe çağırıyoruz.

Önce isimlerini değiştirmek, serbestçe ibadetlerini önlemek ve Türk konuşmalarının engellenmesi şeklinde başlayan baskılar, Bulgar Hükümetinin son günlerde soydaşlarımızın direnişlerine karşı silahla mukabele ederek olayları katliam boyutlarına ulaştırdığı gözlenmiştir.

ÖLDÜRÜLEN TÜRKLERLE İLGİLİ VERİLEN RAKAMLAR DEĞİŞİK

Hükümetimizin açıklamalarına göre 32, Balkan Türkleri Kültür ve Dayanışma Derneği Başkanı Sayın Prof. Mehmet SARAYLI'nın verdiği bilgilere göre 242, sürgünde bulunan Bulgaristan Sosyal Demokrat Parti Lideri Stefan TABAKO'nun itirafına göre 7 yurttaşımız, bu silahlı saldırılarda şehit düşmüşlerdir.

Binlerce yurttaşımızın da toptan kamplarına götürüldüğü verilen bilgiler arasındadır.

Bu vahim tablo karşısında; temeli insan sevgisi, insan hak ve özgürlüklerini koruma ve geliştirmeye dayalı sendikacılık hareketinin sessiz kalması elbetteki beklenemez.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, üyesi bulunduğumuz Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) ile Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ETUC)'a ve tüm işçi kuruluşlarına yazılı olarak çağrıda bulunmaya ve kendi etki alanları içinde tüm çabalarını kullanarak Bulgar Hükümetine karşı her türlü yaptırım uygulamalarını istemeğe karar vermiştir.

Soydaşlarımızın haklarını ve çıkarlarını savunmakta Türk İşçi Hareketi olarak TÜRK-İŞ olarak geçmişten bugüne göstermiş olduğumuz kararlı tutumu ısrarla sürdüreceğiz.

İnsanlığın ortak değerlerine dayalı bir barış için tüm ülke liderlerinin bugüne kadar söylediklerinin tutarlılığı ancak Bulgaristan'daki soydaşlarımıza yapılan mezalim karşısında yaptırımcı tavır almalarıyla değer kazanabilir.

Hükümetimizin, tüm siyasi partilerimiz ve kuruluşlarımızın uluslararası alanda daha aktif bir girişimde bulunulması yönünde hareket etmesinin gereğine inanmaktayız."

Panele katılanlar, (soldan) Lalezar Mürşitpınar, Mustafa Başoğlu, Savaş Benli, Prof. Dr. Mesut Gülmez ve Doç. Dr. Nurettin Abacıoğlu

SAĞLIK-İŞ, Türk Hemşireler Derneği ile Birlikte Düzenledi...

SAĞLIK SEKTÖRÜNDE ÇALIŞANLARIN SENDİKALAŞMASI İSTENDİ...

- Toplantıda TÜRK-İŞ Genel Başkanı Yılmaz bir konuşma yaparak Sağlık hizmetlerinde görev yapanların sendikalaşması gerektiğini belirtti..

- Konuşmacılar; Sağlık işkolunda örgütlenmenin gereği üzerinde durarak, grevli toplu sözleşme haklarının verilmesini istediler..

Türkiye SAĞLIK-İŞ Sendikası ile Türk Hemşireler Derneği'nin birlikte düzenledikleri "Sağlık Sektöründe Çalışanların Sendikalaşması" konulu panel, 31 Mayıs günü Ankara'da TÜRK-İŞ Salonu'nda yapıldı.

Toplantının açılışında bir konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ Türkiye'de sağlık hizmetlerinin gereği gibi yapılmadığına işaret ederek, bunun sağlık sektöründe çalışanlar açısından da böyle olduğunu, sağlık çalışanlarının sendikalaşma hakkını gereği gibi kullanamadığını belirtti..

Şevket YILMAZ, "Ülkemizde malesef sağlık hizmetlerinin tüm insanlara eşit şekilde gereği gibi yapıldığını söyleyemeyiz. Bu durum çalışanların, görev yapanları kaba-hati olmayıp, hükümet edenlerin bu konuya gereği gibi değer vermemesinden kaynaklanmaktadır. Bugün ülkemizde sağlık hizmetleri aksıyor-sa, bunun suçlusu çalışanlar değil,

uygulamaların sorumlusu hükümettir" dedi.

BAŞOĞLU'NUN KONUŞMASI

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri ve T. SAĞLIK-İŞ Sendikası Genel Başkanı Mustafa BAŞOĞLU'da toplantının panel bölümünde yaptığı konuşmada Sağlık işkolunda çalışanların sendikali olabilmesi için şimdi yetkinin iktidar partisinde bulunduğunu, sendikalaşma hakkı alındığı takdirde, sağlık hizmetleri verenlerin sorunları toplumda daha rahat tartışılarak, ele alınabileceğini söyledi..

Başoğlu, geçmişte işçi-memur ayırımı yapıldığını, işçilerin memurlaştırıldığını ifade ederek ANAP'ın, geçmişte böyle yapıldı denilerek mazeret aramasının doğru olmadığını söyledi. BAŞOĞLU daha sonra şöyle devam etti:

"—Sağlık personeli, doktoruyla,

hemşiresiyle, yardımcı sağlık personeli ile grevli toplu sözleşme hakları verilmelidir. Bugün doktorlar, ve diğer sağlık personeli sendika kurulum demektir. Avrupa ülkelerinde sağlık personeli sendikalıdır. Bu hak esirgenmemelidir. Önce sendikalaşma hakkı görüşülmeli, daha sonra da en güçlü sendika kurulması için girişimlerde bulunulmalıdır."

HEMŞİRELER DERNEĞİ BAŞKANI'NIN KONUŞMASI..

Türk Hemşireler Derneği Başkanı Lalezar MÜRŞİTPINAR'da konuşmasında sağlık personelinin ortak örgütlenmeye gitmesi gerektiğini, bu yapılmadığı için sınıtlar içinde olduğuna dikkati çekerek şöyle dedi:

"—Sağlık personeli'nin ortak örgütlenmeye gidemeyişi, geçmişte yaşanmıştır. Böylece sendikal haklar sağlık personelinin alınmıştır. İşkolu düzeyinde sendikalaşmaya gerek vardır. Bizi koruyacak yasa yok.

**Türkiye
Sağlık-İş
Sendikası ile
Türk
Hemşireler
Derneği'nin
birlikte
düzenledikleri
panele
sağlık
hizmetlerinde
çalışan
personel
büyük ilgi
gösterdi.**

Çalışanlar sözleşmeli personel statüsüne geçiriliyor.. Bu insanları etki altında tutma yöntemidir. İnsanları korkutarak verim olma çağdışıdır."

Sağlık Meslek Birlikleri Danışma Kurulu Temsilcisi Doç. Dr. **Nurettin ABACIOĞLU** da konuşmasında bu tür toplantıların sağlık personelinin sendikalaşmasında önemli mesafeler kaydedeceğini belirterek, Şubat ayında toplanan Sağlık Kurultayı'nda Sağlık Personelinin örgütlenmesi konusunda karar alındığını hatırlattı ve AT'ye girmek için başvuran Türkiye'de sağlık

personelinin sendikal haklara kavuşmasının, önemli bir engel olduğunu kaydetti.

ODTÜ Amme İdaresi Enstitüsü Öğretim Üyesi Prof. Dr. **Mesut GÜLMEZ** de panelde yaptığı ilgi çeken konuşmasında 1982 Anayasasında memurların sendikalaşmasına aykırı hüküm bulunduğunu belirterek, uluslararası hukukta da tüm çalışanların sendikalaşması konusunda destek verildiğine işaret etti.

Sağlık Sektöründe Çalışanların Sendikalaşması konulu panelde ANAP Adana Milletvekili **İbrahim ÖZTÜRK**, SHP Eskişehir Milletvekili **Cevdet SELVİ** ve DYP Zonguldak Milletvekili **Güneş MÜFTÜOĞLU** partilerinin bu konuya ilişkin görüşlerini dile getirdiler.

Her üç konuşmacı da sağlık sektöründe çalışanların tümüyle sendikal olması gerektiğini belirttiler ve bu hakkın yasal yoldan bir an önce sağlanması için çaba göstereceklerini vurguladılar.

YILMAZ'DAN DOKTORLARA DESTEK

- **TÜRK-İŞ Genel Başkanı, SSK Ankara Hastanesi'ne giderek doktorların "topluya nöbete kalma" eylemine katıldı ve konuşma yaptı.**

Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, Türk Tabipler Birliği tarafından alınan karar gereğince Ankara Tabipler Odası'nın SSK Ankara hastanesinde düzenlediği "**topluya nöbete kalma**" eylemine katılarak bir konuşma yaptı.

Büyük sevgi gösterileriyle karşılanan **Yılmaz**, beraberinde Türk-İş Genel Eği-

Genel Başkan Yılmaz, Başoğlu ile birlikte SSK Ankara Hastanesi'ne giderek doktorların eylemini desteklediklerini bildirdi

tim Sekreteri **Mustafa Başoğlu** olduğu halde 24 Mayıs saat 18.30'da SSK Ankara Hastanesine gitti.

Yılmaz, yaptığı konuşmada, Atatürk'ün "**Beni Türk doktorlarına emanet ediniz**" sözlerini hatırlattı ve "**Büyük Atatürk böyle demiş ama, gözlük camını değiştirmek için Amerika'lara gidenlerin sizlerin sorunlarına eğilmesini**

beklemek hayal olur" dedi.

Sık sık alkışlarla kesilen konuşmasında, öğretmenlere, doktorlara övgüler düzenlendiğini, ekonomik durumları söz konusu olduğunda ilgilenmediklerini de kaydeden **Yılmaz** "**Haziran ayında ILO toplantısı var. Sizin sorunlarınızı o toplantıda dile getireceğime söz veriyorum**" dedi.

Sürekli Türk - Alman Sendika Komisyonu Toplantısı

TÜRK-İŞ ve Alman İşçi Sendikaları Birliği (DGB) arasında oluşturulan "Sürekli Türk-Alman Sendika Komisyonu" bu toplantısını Ankara'da TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde yaptı..

Almanya'daki işçilerimizin sorunları DGB/TÜRK-İŞ ortak toplantısında ele alındı

- DGB, TÜRK İŞÇİLERİNE UYGULANAN VİZENİN KALDIRILMASI İÇİN GİRİŞİMLERİNİ SÜRDÜRECEK
- ALMAN KONSOLOSLUKLARI ÖNLERİNDEKİ BİRİKİMİ AZALTMAK İÇİN MERSİN VE TRABZONDA BÜROLAR KURULACAK

TÜRK-İŞ ile Alman İşçi Sendikaları Birliği DGB arasında oluşturulan "Sürekli Türk-Alman Sendika Komisyonu" 5 Ekim 1988 tarihinde Hamburg'da yapılan toplantının sonuçlarını değerlendirmek için 4-5 Mayıs tarihlerinde Ankara'da bir araya geldi.

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz'ın açış konuşması ile başlayan çalışmalara, daha sonra Genel Sekreter Emin Kul katıldı.

DGB Yönetim Kurulu üyesi ve Yabancı İşçiler Sorumlusu Alman hey'eti başkanı Jochen Richert, gündemin bilgi alış-veriş ile ilgili maddesi görüşülürken yaptığı konuşmada, özellikle Berlin'de kendilerine "Cumhuriyetçi" adını veren siyasal bir grup oluştuğunu, bunların yabancı işçilere karşı Alman kamuoyunun onaylamadığı bir düşmanlık içinde olduğunu söyledi.

DGB'nin yabancı düşmanlığına yönelik hareketlere karşı

her vesile ile tepki gösterdiğini de sözlerine ekleyen Richert, Federal Hükümetin de bu tür davranışlara karşı olduğunu belirtti.

YABANCILAR YASASI

Halen "Yabancılar Yasası" için Yeşiller'le Sosyal Demokrat Parti'nin, DGB'nin de görüşlerini alarak hazırladığı mukabil tasarının kanunlaşması halinde, önemli ölçüde sorunlara çözüm getirileceğini öne süren hey'et başkanı, vize konusunda da

4-5 Mayıs tarihlerinde Ankara'da yapılan toplantıda Almanya'daki Türk işçilerinin sorunları ele alındı. Toplantılar her yıl bir kez karşılıklı olarak yapılıyor.

Türk-İş ile aynı görüşte olduklarını, kaldırılması için çalışmalarını sürdüreceklerini söyledi.

Türk işçilerinin ve bazı sendikacıların Türk konsolosluklarında gereksiz yere pasaportlarına el konulduğu, somut olmayan iddialarla güçlükler çıkarıldığı konusu da görüşülen toplantıda, Türk-İş/DGB işbirliğinin bu konuda aralıksız devam etmesi kararlaştırıldı.

BEDELLİ ASKERLİK

Bedelli askerlik konusunda varılan görüş birliğine, göre; halen alınmakta olan 10 bin Mark bedelin, tepkilere yol açtığı, yurt içinde alınan bedelden çok fazla olduğu, askerlik yükümlülüğünün bir nakdi bedel karşılığında muaf tutulmasının sakıncalı olacağı, Türk ekonomisine katkıda bulunan bu işçilerin AT ülkelerin-

deki uygulamalara eş bir işleme tabi tutulmasının Türk Hükümetine bildirilmesi kararlaştırıldı.

VİZE İÇİN BÜROLAR AÇILACAK

Türkiye'de Federal Almanya Konsolosluklarının önündeki birikimleri azaltmak amacıyla vize işlemi yapacak büroların kurulması için ortak çalışmaların devam etmesi kararlaştırılan toplantıda, özellikle Mersin ve Trabzon'da bu konuda büro açılacağı yolunda haberler alındığı da ifade edildi.

KUL'UN AÇIKLAMASI

Türk-Alman Sendikası Komisyonu çalışmaları Türk-İş Genel Sekreteri Emin Kul'un basına yaptığı açıklama ile tamamlandı.

Emin Kul, açıklamasında şunları söyledi:

ALMANYA'DA EMEKLİ OLANLARA ÖMÜR BOYU VİZE

"Federal Almanya'da çalışıp emekliye ayrılan Türk işçi sayısı her geçen gün biraz daha artmaktadır. Almanya'daki kısa çalışma dönemleri nedeniyle kendilerine düşük bir emekli aylığı bağlanabilmekte, bu aylıkla Almanya'da asgari ölçülerde yaşayabilme bile mümkün olamamaktadır. Aynı aylıkla Türkiye'de daha rahat yaşayabilmesi mümkün olan bu emeklilere ömürboyu vize verilerek Almanya'da kalan aileleriyle temasının sürdürülmesi gerektiği Komisyonun ortak görüşüdür.

TRİPTİK ÜCRETİ

Türk işçilerinin Türkiye'ye girişte Turing Otomobil Kulübünün 70 DM triptik ücreti almasına karşı büyük tepkileri bulun-

maktadır. Yabancıların girişinde alınmayan, kendi ülkelerine girerken istenen bu triptik ücretinin kaldırılması için DGB konuyu Federal Hükümetle, Avrupa Konseyine, Avrupa Sendikalar Birliğine götürmüş, Federal Hükümetle Türk Hükümeti arasında konunun müzareke edilmesini sağlamıştır.

KONUT FONU

Yurt dışına çıkışta alınan Konut Fonu da sorun olmaya devam etmektedir. Pasaport Kanununa ek yönetmeliğe göre Pasaportunda "Mesleği" karşısında işçi yazılmayanlardan 100 Dolar Konut Fonu alınmaktadır. Oysa yurt dışında tornacı, mühe-dis gibi mesleklerde çalışanların pasaportlarına "işçi" kaydı kon-

madığı için fon alınmasına devam edilmektedir. Bu konunun "geçimini yurt dışında sağlıyor" kaydının pasaporta yazılmak suretiyle çözümlenmesi mümkün görülmektedir.

AT ve ENFLASYON

Toplantıda Almanya Federal Cumhuriyeti ile Türkiye'deki enflasyon oranları ve ücret artışları da gözden geçirilmiştir. Federal Almanya'da yüzde 1.1 ile yüzde 1.2 oranlarında seyreden enflasyona karşılık Sendikalar yüzde 3,5-4 arasında zam sağ-larken, Türkiye'de enflasyon oranının yüzde 75'lerde seyretmesinin özellikle Avrupa Topluluğu'na girme çabalarını sürdürdüğü bir dönemde büyük bir dezavantaj olduğu vurgulanmıştır.

OY HAKKI

Türk işçilerinin aileleriyle birlikte Türkiye'ye giriş ve çıkışlarında oy kullanmaları mümkün iken, yurt dışında bu imkanın olmaması milli iradenin tam tecellisini engellediği görüşü bir kez daha dile getirilmiş, bu konuda TÜRK-İŞ ve DGB'nin ortak çabalarını sürdürmeleri kararlaştırılmıştır."

Sürekli Türk-Alman Sendika Komisyonu, ILO, ETUC, ICFTU toplantılarında da dayanışma içinde hareketi edilmesini prensip olarak kabul etti.

Sürekli Sendika Komisyonu toplantıları her yıl 1 defa karşılıklı olarak yapılır.

Sürekli
Sendika
Komisyonu
toplantıları
için
Türkiye'ye
gelen
DGB Heyeti
Başkanı
Richert
yaptığı
konuşmada
"yabancı
düşmanlığını"
Alman
kamuoyunun
onaylamadığını
söyledi.

TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Çetin Göçer bir davadan daha beraat etti

İzmir C. Savcılığı, Çetin Göçer'in 7.9.1988 tarihinde Deri-İş Sendikası İzmir Şubesi toplantı salonunda, Konfederasyona bağlı tüm sendikaların şube başkanı ve yöneticilerden oluşan toplantıda yaptığı konuşma ile, Sendikalar Yasasının 37 nci maddesinde düzenlenen siyaset yaşağını ihlal ettiği, Dernekler Yasasına uymayarak izinsiz bildiri dağıttığı iddiası ile İzmir 1. Asliye Ceza Mahkemesinde 1988/1186 esas sayı ile dava açmış ve Çetin Göçer'in, bu fiillerinden ötürü cezalandırılmasını talep etmiştir.

01.06.1989 tarihinde yapılan son duruşmada Mahkeme, Çetin Göçer vekili Av. Hüseyin Ekmekçi-oğlu'nun yaptığı savunmayı benimseyerek, yapılan konuşmanın işçilerin hak ve menfaatlerini koruyup geliştirmeyi hedeflediği, bir sendika yöneticisinin, iktidarın uygulamakta olduğu ekonomik ve sosyal politikaları mensuplarının yararı ölçüsünde eleştirmeye hakkı bulunduğu, görüş ve düşünce açıklama hakkının niteliğinde sayılmasının mümkün olamayacağı gerekçeleri ile, suçun yasal unsurlarının bulunmaması nedeniyle BERAAAT kararı vermiştir.

Bu dava ile birlikte, Sendika ve Konfederasyonumuz yöneticileri aleyhine yurdumuzun çeşitli il ve ilçelerinde C. Savcılıklarınca açılan yedi ayrı davanın tamamı BERAAT ile sonuçlanmıştır.

Türk-İş Yönetim Kurulu Çuhruk'u ziyaret etti

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, Anayasa Mahkemesi Başkanı Mahmut Çuhruk'u makamında ziyaret ettiler. Genel Başkan Yılmaz ve yönetim kurulu üyelerinin bu nezaket ziyareti sırasında, bazı hukuki sorunlar üzerinde de bilgi alış verişinde bulunuldu.

Yılmaz, Karayalçın'ı makamında ziyaret etti

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Murat KARAYALÇIN'ı makamında ziyaret etti, başarılar diledi. İadeyi ziyaret niteliği taşıyan görüşmeden sonra YILMAZ, çalışanlar için her iktidar döneminde ufak tefek sıkıntılar olabileceğini belirtti.

Görüşme sırasında Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkanı Murat KARAYALÇIN TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ'a belediyelerin Kamu işveren Sendikası'ndan ayrılacağını ve belediyelerden hiçbir işçinin çıkarılmayacağını vaadetti.

ABD Büyükelçisi Hupe veda etti

ABD Büyükelçisi Straus Hupe, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Yılmaz'a veya ziyaretinde bulundu. Uzun yıllar ABD'nin Türkiye Büyükelçisi olarak Ankara'da görev yapan Hupe, Yılmaz'la görüşmesi sırasında, yurdumuzdan güzel intibalarla ayrıldığını söyledi.

Albümden...

**Bahir
Ersoy ve
Yılmaz
Elele**

Bahir Ersoy'u Kaybettik

Türk Sendikacılık hareketinin önemli ismi, TEKSİF Sendikamızın kurucularından, TÜRK-İŞ'in kuruluşunda önemli rolü olan, Çalışma Eski Bakanlarından Bahir ERSOY'u 22 Mayıs günü kaybettik.

1920 yılında Adana'nın Osmaniye ilçesinde dünyaya gelen ERSOY, hukuk öğrenimini yarıda bırakarak 1947 yılında Sümerbank Defter-

dar Fabrikasında işçiliğe başladı, 1949 yılında aktif sendikacılığa geçerek Haliç Bölgesi Mensucat İşçileri sendikası yöneticiliğinin ardından Tekstil Sanayii İşçileri Sendikası'nın kuruluşunda görev aldı. 1951 yılında federatif biçimde örgütlenen TEKSİF'in Genel Başkanı oldu. 1952 yılında TÜRK-İŞ'in kuruluşunda etkili çalışmalarda bulundu.

1961 yılında Kurucu Meclis'te görev alan ve 1969 yılında CHP'den İstanbul Milletvekili seçilen ERSOY, 1980 yılına kadar parlamenter olarak çalışmalarını sürdürdü.

Ersoy, 1978-79 Ecevit hükümeti döneminde Çalışma Bakanlığı görevinde de bulundu.

Bahir ERSOY'un cenazesi 25 Mayıs günü Adana'nın Osmaniye ilçesinde toprağa verildi. Osmaniye İlçesinde yapılan cenaze törenine TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ sendikacılar, parlamenterlerden bir grup ve merhumun yakınları katıldı.

Dergimiz, Bahir Ersoy'a Tanrı'dan rahmet kederli ailesine sabırlar diler.

Çakırefe'yi de Kaybettik

1964 Yılından 1983'e kadar Ege Bölgesi Maden İşçileri Sendikası Başkanlığı ile bir süre Türk-İş Denetim Kurulu Başkanlığı yapan Abdullah Çakırefe, geçtiğimiz hafta içinde yakalandığı hastalıktan kurtulmayarak hayata gözlelerini yumdu.

Sendikacılık hareketi içinde renkli kişiliğiyle tanınan ve sevilen Abdullah Çakırefe 1923 yılında Düzce'de dünyaya geldi.

18 Yaşında Değirmisaz maden ocaklarında işçi olarak çalışma hayatına başlayan Çakırefe, daha sonra Kütahya/Tavşanlı Kömür İşletmesinde nakliye şefliği yaptı.

1961 Yılında Çanakkale Seramik Fabrikası İç Hizmetler Şefliğine getirilen Abdullah Çakırefe, 1962 yılında Soma'da Maden İşletmesinin nakliye şefliği görevini yapmaya başladı.

1964 yılında aktif sendikacılığa başlayan ve 1983 yılına kadar sendikacılığını sürdü-

ren Çakırefe, Ege Bölgesi Maden İşçileri Sendikası Genel Başkanlığını yaptı. O zaman ki adıyla Maden-İş Federasyonuna bağlı olarak faaliyet gösteren bu sendika, daha sonra federatif sistemin kaldırılmasıyla şube haline geldi.

Maden-İş Federasyonu Yönetim Kurulu üyeliği sırasında Türk-İş Denetim Kurulu Başkanlığını da yürüten Çakırefe, kurucuları arasında bu-

lunduğu Hakçı Parti'den milletvekili seçildi.

1983'den itibaren Manisa Milletvekili olarak bir dönem hizmet veren Çakırefe 66 yaşında hayata gözlerini kapadı.

Dergimiz, Çakırefe'ye Tanrı'dan rahmet, kederli ailesine, maden işçilerine, Türk sendikacılık hareketi içinde onunla birlikte mücadele vermiş yakın dostlarına sabırlar ve başsağlığı diler.

Dostların Ardından

Mayıs ayında üç değerli dostu daha kaybettik.

Yıllarca birlikte üzüldüğümüz, birlikte sevindiğimiz, birlikte işçi hak ve özgürlükleri için mücadele verdiğimiz Sayın Bahir Ersoy, Sayın Abdullah Çakırefe ve Sayın Münip Tepeci'yi toprağa verdik.

Yüreklere sevgi ile doluydu üçünün de.

Cevresiyle sevgi ve saygı ile bütünleşmeyi, işçiye hizmet, insana hizmet anlayışını her türlü dü-

şüncenin üzerinde tutmayı bilen bu arkadaşlarımızı rahmetle daima anacağız.

İnsanların değeri, geride bıraktıklarının üzüntüleriyle belli olur.

Üzüntümüz öylesine büyük ki, yine de bu arkadaşlarımızın değerini belirlemeye yetmemektedir.

Allah rahmetini esirgemesin, Türk işçi camiasının başı sağolsun.

Şevket Yılmaz

PTT YÜZÜNDEN 5 BİN İŞÇİ GREV YAPAMADI

Ağaç-İş Sendikasının Orman Ürünleri Sanayii Genel Müdürlüğüne bağlı 20 işyerinde çalışan 5 bin üyesi ile 15 Eylül'de başlayacağı grev, PTT'nin tebligatı geciktirmesi yüzünden ihtiyati tedbir kararıyla durduruldu.

Ağaç-İş Sendikasının grev kararını Ankara 25. Noterliği aracılığıyla 1 Mayıs tarihinde kamu işveren sendikası TÜHİS'e tebliğ etme isteği, Noterliğin 2 Mayıs günü tebliğ zarfını eksper olarak PTT'ye vermesine rağmen, 500 metre ilerideki adrese 8 günde ulaşamadı.

Türk-İş Yönetim Kurulu, bu gecikme yüzünden Kamu İşveren Sendikasının mahkemeye müracaat ederek, 6 işgünü içinde tebligatın yapılmadığı gerekçesiyle grevin ihtiyati tedbir yolu ile durdurulma kararı ile durdurulma kararı alması üzerine bir bildiri yayımlayarak PTT'yi kınadı.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu Toplanıyor...

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı **İmren AYKUT**, yeni asgari ücretin belirlenmesi için Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nu 21 Haziran günü toplantıya çağırdı.

Bakan **İmren AYKUT**, Komisyon toplantısı için çağrı yazısını ilgili kesimlere gönderdi. 21 Haziran'da toplanacak olan Komisyonun belirleyeceği yeni asgari ücretin, 1 Temmuz 1989 tarihinden itibaren yürürlüğe gireceği sanılıyor.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nda 5 hükümet, 5 işçi ve işveren temsilcisi yer alıyor.

Bilindiği üzere, geçen yıl toplanan Asgari Ücret Tespit Komisyonu 1 Temmuz 1988 tarihi itibarıyla asgari ücreti; Sanayii ve Hizmet Kesimi için brüt 126 bin, Tarım ve Ormancılık Kesimi için brüt 117 bin lira olarak tespit etmişti.

Münip Tepeci kansere yenik düştü

• TEPECİ UZUN YILLAR PETROL-İŞ SENDİKASINDA MALİ SEKRETERLİK YAPTI

Petrol-İş Sendikasının uzun yıllar Genel Mali Sekreterliğini yapan Münip TEPECİ, tutulduğu kanser hastalığına yenik düşerek, İstanbul'da öldü.

MÜNİP TEPECİ KİMDİR?

1937 yılında Erzurum'un Aşkale ilçesinde doğan TEPECİ, 1953 yılında Astsubay olarak hâyata atıldı. 1962 yılında ordudaki görevinden ayrılacak Kamu İktisadi Teşekkülleri'nde görev aldı. 1970 yılında Mersin'de Akdeniz Gübre Sanayii A.Ş.'de teknisyen olarak çalışmaya başlayan TEPECİ, 1972 yılında Petrol-İş

Mersin Şubesi başkanlığına seçildi. 1978 yılında yapılan PETROL-İŞ Sendikası Genel Kurulu'nda Genel Mali Sekreteri olan TEPECİ Lise Mezunu olup evli ve 3 çocuk babasıydı.

Münip TEPECİ'nin cenazesi 29 Mayıs günü Sahra-i Cedid Camisinde kılınan öğle namazına müteakkip Karacaahmet Mezarlığında toprağa verildi. Münip TEPECİ'nin cenazesine, sendikacılar, dostları ve aile yakınları katıldı. TÜRK-İŞ Dergisi, Münip TEPECİ'ye rahmet, ailesine ve Petrol-İş topluluğuyla sendikacı dostlarına başsağlığı diler.

Türkiye Haber-İş Sendikası'nın Danışma Kurulu toplantısına katılan TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan Balaban, işçi sorunlarını dile getiren bir konuşma yaptı..

Balaban: "Sendikal Mücadelede Başarının sırrı birlik olmaktır"

Türkiye HABER-İŞ Sendikası DANIŞMA KURULU Toplantısı 20 Mayıs günü TÜRK-İŞ Salonunda toplandı. Türkiye HABER-İŞ Sendikası'na bağlı 6 şubesinin Yönetim, Denetim ve Disiplin Kurullarında görev yapan sendikacıların oluşturduğu DANIŞMA KURULU Toplantısında, bir konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan BALABAN, işçilerin son aylarda örnek bir hak arama mücadelesi verdiğini belirterek "Sendikal Mücadelede başarı, birlik, beraberlik ve dayanışma ile sağlanır. Türk işçisi ekmek mücadelesinin içinden geçmiştir. Türk işçisi özellikle geçtiğimiz nisan ayı içinde dünyada örneği olmayan biçimde eylemler ortaya koyarak, emeğinin hakkını

arama mücadelesi vermiştir. Bu örnek davranış, işçinin hak arama mücadele tarihinde yerini alacaktır." dedi. Balaban, Haber işçilerinin de her geçen gün daha kararlı ve istikrarlı yapıya kavuştuğunu ifade etti.

ALİ AKBAL'IN KONUŞMASI

Danışma Kurulu toplantısının açılışında bir konuşma yapan Türkiye HABER-İŞ Sendikası Genel Başkanı Ali AKBAL, PTT İşçisinin artan enflasyon karşısında ezildiğini, işverenin işçilere köle düzenini aratmayacak uygulamalarda bulunduğunu söyledi.

Toplantıda söz alan işçi temsilcileri, işkolunda yaşanan sıkıntıları dile getirerek,

haber işçisinin PTT Hizmetlerini gerçekleştirirken, sosyal güvenlikten yoksun bulunduğunu, toplu iş sözleşmesi hükümlerinin bile işverence zaman zaman ihlal edildiğini belirttiler.

HABER-İŞ Sendikası DANIŞMA KURULU Toplantısı sonunda bir bildiri yayınlanarak, işçi sorunlarının ülke sorunlarından soyutlanamayacağını, hükümetin uyguladığı ekonomik politikanın, işçileri güçsüz ve yoksul bıraktığı işaret edilerek, demokrasi kurumlarının daha sağlam kurulması yönünde yapılan çalışmaların desteklenmesini, Daha güçlü daha kararlı, daha istikrarlı bir Haber-İş yaratılmasının ancak birlik ve beraberlikle mümkün olacağı kaydedildi.

2821 Sayılı Yasa'nın Yürürlüğe Girdiği 7.5.1983 Tarihinde Yönetici Görevinde Bulunan Sendikacıların Tekrar Seçilebilirlikleriyle İlgili Geçici 4. Maddenin YORUMU

Av. Hüseyin EKMEKÇİOĞLU

TÜRK-İŞ Hukuk Müşaviri

2821 Sayılı Sendikalar Kanununun yürürlüğe girdiği tarihte sendika, sendika şubesi veya konfederasyonların genel kurul dışındaki organlarına seçilmiş bulunup, görev başında olanların hangi koşullarla yeniden seçilebilecekleri yasanın Geçici 4 ncü maddesinde düzenlenmiştir.

Sendikalar yasası, yönetici olabilmek için, biryandan 10 yıl fiili işçilik yapmış olma koşulu (madde 14/14), bir yandan üst üste en çok dört dönem seçilebilme koşulu (madde 9/5), diğer yandan ise emekliliğe ayrılmamış olma koşulu (madde 25/son) getirmiştir.

Kanun koyucu, yönetici olmayı engelleyen veya tekrar seçilmeyi önleyen bu kuralların yasa ile birlikte yürürlüğe girmesi halinde uygulamada karşılaşılabilecek güçlükleri ve boşlukları gözeterek geçiş dönemi için istisna'î kurallara yer vermeyi uygun bulmuştur. Bu amaçla Geçici 4 ncü maddeyi düzenlemiş bulunmaktadır. Geçici 4 ncü maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında, açıklanan istisna şu şekilde düzenlenmektedir; "...Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sendika, şubesi veya konfederasyonların genel kurul dışındaki organlarına seçilmiş bulunanlardan, statülerine ba-

kılmaksızın 9 ncü maddenin beşinci fıkrasına göre dört ve daha fazla olağan genel kurul dönemini dolduranlar iki dönem daha seçilebilirler...

"...Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte bağlı bulundukları kanunla kurulu kurum ve sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malüllük aylığı almakta olanlardan sendika, sendika şubesi veya kofederasyonların genel kurul dışındaki organlarında görevli bulunanlar, dört olağan genel kurul dönemini dolduruncaya kadar ve ayrıca iki olağan genel kurul dönemi daha seçilebilirler..."

2821 sayılı Sendikalar Yasasının hazırlayan MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ Komisyonunun geçici 4 ncü madde için belirttiği gerekçe; "...ikinci fıkra hükmü ise, EMEKLİ OLSUN OLMASIN teşekküllerin zorunlu organlarına seçilmiş olanlardan sürekli olarak DÖRT olağan genel kurul süresince görev alanlara iki olağan genel kurul süresi kadar daha seçilebilme ve görev alabilme imkanı getirilmektedir... üçüncü fıkra hükmü ise, sürekli dört olağan genel kurul süresini DOLDURMAYAN emekli sendika üyesi işçilere bu süreyi doldurma imkanı vermektedir..." şeklinde ifade olunmuştur.

Madde gerekçesinden çıkarılan sonuç, ikinci fıkranın emekli olan veya olmayan yöneticilerden sürekli dört dönemini doldurmuş bulunanları kapsadığı, üçüncü fıkranın ise münhasıran emekli statüsünde olup da dört dönemini doldurmamış bulunanları kapsadığı yolundadır.

★ ★ ★

Nitekim, sendika yöneticisi olabilmek için 10 yıl işçilik yapmış olma koşulunu getiren 14 ncü madde uygulaması ile ilgili bir uyuşmazlık üzerine Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 24.9.1986 tarih 1986/9-74/779 sayılı kararında, geçici 4 ncü maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarını şu şekilde yorumlamıştır;

"...Görüldüğü gibi geçici 4 ncü maddenin ikinci fıkrasında, kanunun yürürlüğe girdiği tarihte dört veya daha fazla olağan genel kurul dönemini dolduranlara iki dönem daha seçilebilme olanağı tanınmıştır. Fıkradaki -statülerine bakılmaksızın - deyi mi 10 yıllık bilfiil çalışma koşullunun aranmayacağı anlamına gelmektedir... Geçici 4 ncü maddenin üçüncü fıkrasında ise, istisnai durumun daha da genişletildiği gözlenmektedir. Gerçekten bu fıkranın kapsamına giren kimselerin, yasanın yürürlüğe girdiği tarihte henüz dört olağan genel kurul dönemini

HUKUK

doldurmamışlarsa, dört olağan genel kurul dönemini dolduruncaya kadar ve ayrıca iki olağan genel kurul dönemini dolduruncaya kadar ve ayrıca iki olağan genel kurul dönemi daha seçilebilme imkanı vardır...”

Bu açık ifadeden de anlaşılacağı gibi Yargıtay Hukuk Genel Kurulu anılan maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarını, madde gerekçesi doğrultusunda yorumlamaktadır. Bu yoruma göre ikinci fıkra emekli olsun olmasın yasanın yürürlüğe girdiği tarihte dört dönemini doldurmuş olan yöneticilerin, üçüncü fıkrası ise emekli olupta henüz dört dönemini doldurmamış bulunan yöneticilerin yeniden seçilebilme koşullarını düzenlemiştir.

2.6.1988 tarihinde yürürlüğe giren 3449 sayılı yasa, geçici 4 ncü maddenin ikinci fıkrasını değiştirmiştir. Bu değişiklik sonucu ikinci fıkra; “...Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sendika, sendika şubesi veya konfederasyonların genel kurul dışındaki organlarına seçilmiş bulunanlardan, statülerine bakılmaksızın 9 ncu maddenin beşinci fıkrasına göre DÖRT VE DAHA FAZLA olağan genel kurul dönemini DOLDURANLAR dört dönem daha, 7.5.1983 tarihinde DÖRT DÖNEMİNİ DOLDURMAYANLAR ise, sekiz döneme kadar seçilebilirler...” şekline dönüşmüştür.

Fıkranın eski hali ile değişik şekli arasındaki fark: Değişiklikten önce “dört olağan genel kurul dönemini dolduranlara iki dönem daha seçilebilme” imka-

nı tanımışken, değişiklikten sonra dört ve daha fazla olağan genel kurul dönemini dolduranlara dört dönem daha ve 7.5.1983 tarihinde DÖRT DÖNEMİNİ DOLDURMAYANLARA ise sekiz döneme kadar seçilebilme imkanı getirmiş olmasıdır.

Başka bir anlatımla, fıkranın eski şeklinde sadece dört dönemini dolduran yöneticiler için düzenleme getirilmişken, yapılan değişiklik ile hem dört ve daha fazla dönem seçilmiş olanlar, hemde 7.5.1983 tarihinde dört dönemini doldurmamış olanlar için düzenleme getirmiştir. Böylece, 3449 sayılı yasanın getirdiği değişiklik sonucu ikinci ve üçüncü fıkra arasındaki farklı düzenleme ortadan kalkmıştır.

Şöyleki;

3449 sayılı yasanın, Sendikalar Yasası'nın geçici 4 ncü maddesinin ikinci fıkrasını değiştiren 18 nci madde GEREKÇESİNDE aynen; “...7.5.1983 tarihinden buyana meydana gelen sendikalaşma olgusuna bakıldığında, tecrübeli sendikacılara birsüre daha sendikaların yönetiminde bulunması imkanının sağlanmasının faydalı olacağı müşahade edilmiştir. Bu itibarla, 2821 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte dört ve daha fazla seçim dönemini doldurup da iki dönem daha seçilenlere iki dönemlik yeni seçim imkanının sağlanması, diğer taraftan yürürlük tarihinde DÖRT DÖNEMİNİ DOLDURMAMIŞ olanlara da aynı imkanın tanınması eşitlik ilkesine uygun bulunmaktadır...” denilmektedir.

Kanun koyucu bu gerekçe ile, daha önce ikinci fıkra içinde düzenlenen emekli olan yada olmayan yöneticilerden dört döne-

mini doldurmuş bulunanlar ile, üçüncü fıkra içinde düzenlenen emekli olupta henüz dört dönemini doldurmamış bulunanları BİRLİKTE ELE ALMIŞ, eşitlik ilkesini temel kabul edip, emekli olan yada olmayan ayırımı yapmaksızın tecrübeli sendikacılara birsüre daha yönetimde bulunma imkanının sağlanmasında fayda gördüğünü açıklamıştır. Böylece, değişiklikten sonra ikinci fıkra, sadece dört dönemini doldurmuş yöneticileri değil, aynı zamanda henüz dört dönemini doldurmamış emekli yöneticileri de kapsar niteliğe kavuşmuştur. Kanun koyucunun amacı, hiçbir ayırım gözetmeksizin tecrübeli sendikacılara (dört dönemini doldursun-doldurmasın) birsüre daha yönetici seçilebilme olanağı tanımaktır.

★ ★ ★

3449 sayılı yasa ile yapılan değişiklikten sonra 4 ncü maddenin üçüncü fıkrasını tek başına ve katı anlamda uygulamak, hatta ikinci fıkra ile çelişkili biçimde hüküm ifade ettiğini iddia etmek Medeni Kanununumuzun 1 nci maddesinde düzenlenmiş bulunan genel hukuk kuralına da uygun düşmeyecektir. Bilineceği üzere Medeni Kanunun 1 nci maddesi “...Kanun, lâfsile veya ruhile veya ruhile temas ettiği bütün meselelerde mer'i dir...” hükmünü taşımaktadır. Bu hüküm, kanun metninin yorumunda, kanun sözünün esas alınması, kanun sözünden çıkan anlamın kanun hükümlerinin tümünde çıkan anlamla çatışması halinde ise kanunun tümünden çıkan anlamın esas alınması gerektiğini ifade etmektedir. Kanunların yorumunda esas hükümlerin konuluş amaçlarının gözönünde tutulması ve kanunun yalnız sözüne

HUKUK

değer verilerek, konuluş amacı na aykırı durumların gerçekleşmesine meydan verilmemesidir.

Medeni Kanunun 1 nci maddesinin hangi anlama geleceğini ve kanun maddelerinin yorumunda nasıl bir ölçü güdülebileceğini açıklayan Hukuk Genel Kurulu, bir kararında; Bir kanun hükmünün, konulması ile güdülen amaca aykırı sonuçlar doğuracak şekilde yorumlanmasının hukuka uygun olmayacağını belirtmiştir.

Bu esastan hareketle, 3449 sayılı yasa ile değiştirilen Geçici 4 ncü maddenin ikinci fıkrasının yorumu yapılırken, kanun koyucunun yukarıda açıklanan gerekçesinin esas kabul edilmesi hukukun genel kuralı gereğidir. Bu nedenle de yapılan değişikliğin, emekli olsun olmasın kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görev başında bulunan vade henüz dört dönemini doldurmamış olanları da kapsamına aldığı kabul edilmelidir. Aksi düşünce yani, üçüncü fıkranın kapsamında bulunanların ikinci fıkra içinde olmadıklarını savunmak Medeni Kanunun 1 nci maddesine aykırı düşecektir.

Geçici 4 ncü maddenin üçüncü fıkrasının bir başka açıdan yorumlanması da mümkün ve geçerlidir. Buna göre;

Sendikalar Yasasının 25 nci maddesinin sonuna 3449 sayılı yasa ile eklenen "...Ancak, çalışmaya devam edenler hakkında bu hüküm uygulanmaz..." cümlesi, Geçici 4 ncü maddenin

üçüncü fıkrasının tatbik kabiliyetini ortadan kaldırmıştır. Çünkü, değişiklikten önceki haliyle 25 nci madde "emekli olma" halini, sendika üyeliğinin ve varsa sendika yöneticiliğinin sona ermesi koşulu saymaktadır.

Emekli olan kişinin hem sendikadaki üyelik sıfatı sona erecek hemde varsa sendika, sendika şubesi veya konfederasyonlardaki organ üyelikleri ve görevleri sona erecektir. Bu koşul, kendiliğinden hukuki sonuç doğuran ve başkaca koşulların gerçekleşmesini gerekli kılmayan niteliktedir.

Kanun koyucu, yöneticilik sıfat ve görevini sona erdirecek olan "emeklilik hali" ne Geçici 4 ncü madde düzenlemesi ile istisna getirmiştir. Yani, geçici 4 ncü maddenin özellikle üçüncü fıkrası kapsamına girmekte olan yöneticiler, esasen 25 nci maddenin kesin hükmü karşısında yöneticiliklerini kendiliğinden kaybetme durumunda olmalarına karşın Kanun koyucu, bunlar için bir süre daha seçilebilme olanağı sağlamıştır. Başka bir anlatımla, emekli olmalarına rağmen kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görev başında bulunan sendika yöneticileri belli bir süre daha seçilebilirliklerini koruyabileceklerdir. İşte, istisna niteliğindeki bu üçüncü fıkra hükmü, 3449 sayılı yasa ile 25 nci maddede yapılan değişiklik sonucu istisna olmaktan çıkarılmış genel kural haline getirilmiştir. Değişikliğe göre bundan böyle emekli olma hali tek başına ve kendiliğinden sendika yöneticiliği sıfat ve görevini sona erdiren bir olgu değildir. Meğerki bu kişi çalışmaya devam ediyor olsun,

Demek oluyorki, emekli olan

sendika yöneticisi, çalışmaya devam ediyor olmak koşulu ile, salt emekli olması yüzünden görevini kaybetmiş sayılmayacaktır.

★ ★ ★

Nitekim, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, 25 nci madde değişikliğini yukarıda açıklanan şekilde yorumladığını yazılı olarak açıklamıştır.

Bu açıklamalar karşısında Geçici 4 ncü maddenin kapsamına giren emekli yöneticiler için istisnai maddeden yararlanma zorunluluğu ortadan kalkmış bulunmaktadır. Bunun tabii sonucu olarak da özellikle üçüncü fıkranın uygulama kabiliyeti kalmamıştır. Zira üçüncü fıkra ile tanınan imkan, çalışıyor olmak koşulu ile 25 nci maddede kural olarak tanınmıştır.

Özet olarak ifade etmek gerekirse, Geçici 4 ncü maddenin üçüncü fıkrası 3449 sayılı yasanın yürürlüğe girmesi sebebiyle hükmünü tamamlamıştır. Bundan böyle emekli olupta çalışmasını sürdüren yöneticiler için koşulları mevcut ise Geçici 4 ncü maddenin ikinci fıkrası uygulanabilecek, ikinci fıkroda öngörülen koşullar yok ise yasanın genel hükümleri uygulanacaktır.

Yukarıda özetlenen görüş ve düşüncelerden ayrı olarak bir an için Geçici 4 ncü maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları, birbirleri ile bağlantı kurulmaksızın, tek başlarına ele alındığı takdirde dahi, üçüncü fıkroda öngörülen seçilme dönemlerinin başlangıç tarihinin yasanın yürürlüğe girdiği 7.5.1983 tarihi olması gerektiği sonucu çıkmaktadır. Çünkü, üçüncü fıkra içinde yer alan "dört olağan dönemini dolduruncaya kadar" ibaresinde dö-

HUKUK

nemlerin hangi tarihten itibaren hesabedileceği açıklanmamıştır. Dönem başlangıcının, yasanın yürürlüğe girdiği tarihten geriye doğru hesabedileceğine dair de herhangi bir açıklık bulunmamaktadır. Bu durumda konunun açıklığa kavuşturulması için hukukun genel prensiplerinden birisi olan "makabline şumûl" ilkesine başvurmak gerekecektir.

Bu kurala göre özel hukuk hükümleri geriye yürümez. Hukuk sistemimizde - makabline şamil olma - ilkesi ancak aksine bir hüküm bulunması kaydıyla özel hukuk düzenlemelerinde benimsenmektedir. Ceza hukukunda ise sanık lehine olması koşulu ile geriye yürüme hüküm ifade etmektedir. Bu açıdan değerlendirme yapıldığında, yasalar Resmi Gazetede yayınlanmakla yürürlüğe girmektedir.

Nitekim 2821 sayılı yasanın 67 nci maddesinde kanunun yayım tarihinde yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır. Geçici 4 ncü madde de, yasanın diğer maddeleri gibidir ve yayımı tarihinden itibaren yürürlük kazanmıştır. Geçici maddenin ikinci fıkrasında, fıkranın geriye hüküm ifade edeceğine dair özel bir düzenleme bulunduğu halde, üçüncü fıkrasında geriye yürüyeceğine dair herhangi bir düzenleme yer almamıştır. Gerçekten de ikinci fıkra, "...7.5.1983 tarihinde dört dönemini doldurmayanlar..." ifadesine yer verilmek suretiyle dört dönemin hesabında 7.5.1983 tarihinden önceki sürelerin de nazara alınacağı lafzen açıklandığı halde, üçüncü fıkra da dönemler için herhangi bir başlangıç tarihi gösterilmemiştir.

★ ★ ★

Üçüncü fıkra,

a) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emekli olmak,

b) Sendika, sendika şubesi veya konfederasyonların genel kurul dışındaki organlarında görevli bulunmak koşulları birlikte aranmaktadır.

Bu iki koşulu taşıyan kimse, dört olağan dönemini dolduruncaya kadar - yani, 9 ncü madde de düzenlenen şartı yerine getirinceye kadar - seçilebileceklerdir. Hangi tarihten itibaren dört dönemini dolduruncaya kadar seçilebileceklerini gösterir açık bir hüküm bulunmadığı gibi, yasanın yürürlük tarihinden geriye giden herhangi bir tarihten de sözedilmemiştir. Bu durumda genel hukuk ilkesi uyarınca, dönemler için başlangıç tarihi, yasanın yürürlük tarihi olan 7.5.1983 olmak gerekir. Üçüncü fıkra hükmü kapsamında olanların 7.5.1983 tarihinden itibaren dört dönemlerini dolduruncaya kadar ve ayrıca iki dönem daha seçilmelerine Kanun koyucu cevaz vermiştir.

2. ULUSAL ERGONOMİ KONGRESİ ADANA'DA TOPLANDI

- Milli Prodüktivite Merkezi ile Çukurova Üniversitesi tarafından düzenlenen toplantıya çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarından uzmanlar katıldı.

Milli Prodüktivite Merkezi ile Çukurova Üniversitesi tarafından düzenlenen "2. Ulusal Ergonomi Kongresi" 23-25 Mayıs tarihlerinde Adana Çukurova Üniversitesi kampüsünde yapıldı.

Çeşitli Kurum ve kuruluşlardan bilim adamı ve uzmanların katıldığı kongrede, "Ergonominin Tarihsel Gelişimi", "İşçi Sağlığı ve İş Güven

liği, Ergonomi ve Türkiye Gerçeği" başta olmak üzere pek çok konuyu içeren 42 tebliğ sunuldu.

İki gün süren çalışmalar sırasında düzenlenen panelde, "İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği ile Ergonomi İlkeleri Arasında İlişkiler" tartışıldı ve "Çalışma hayatının insancıl hale getirilmesi" konusunda işverenin almak zorunda ol-

duğu önlemler vurgulandı. Konunun tartışılması sırasında işçi sendikalarının toplu iş sözleşmeleri görüşmelerinde ücret artışlarının yanısıra, çalışılan ortamda fiziksel koşulların da iyileştirilmesi gibi ergonomiyle ilgili noktalara daha fazla eğilmesi üzerinde duruldu.

2. Ulusal Ergonomi Kongresi, ergonominin çeşitli açılardan topluma tanıtıldığı ve kamuoyuna mal edildiği, belirtilerek, 3. Ulusal Ergonomi Kongresinin somut çözüm önerilerinin yer alacağı bir kongre olması dileği ile sona erdi.

TEKSİF Sendikası Başkanlar Kurulu Genel Başkan Yılmaz'ın başkanlığında işçi sorunlarını görüştü. Toplantıda kamudaki sözleşme çalışmaları hakkında bilgi verildi.

TEKSİF Başkanlar Kurulu Toplandı...

Yılmaz: "Tekstil ihracatının artışı, bu sektörde kriz iddialarına en güzel cevaptır"

TEKSİF Sendikası Başkanlar Kurulu 24 Mayıs Çarşamba günü Ankara'da toplandı.

Türk-İş ve TEKSİF Genel Başkanı Şevket Yılmaz, Başkanlar Kurulunu açarken yaptığı konuşmada, tekstil sanayiinde kriz yaşandığı yolundaki iddiaların geçersiz olduğunu, tüm ihracat içinde tekstilin payının yüzde 29.7'ye çıktığını söyledi.

ŞEVKET YILMAZ'IN KONUŞMASI

Şevket Yılmaz, TEKSİF 13. Genel Kurul öncesi bir kez daha Başkanlar Kurulunun toplanacağını hatırlatarak kamu kesiminde çalışan 600 bin işçinin toplu iş sözleşmesi ile ilgili çalışmalar hakkında bilgi verdi.

Yılmaz, 26 Mart yerel seçimlerinin değerlendirmesini yaparken de şunları söyledi:

"26 Mart Pazar günü yapılan yerel seçimler, başta işçiler olmak üzere, ekonomik bakımdan güçsüz kitlelerin yılların verdiği birikimle ortaya koydukları tepkinin sonucunu sergilemiştir.

Siyasal iktidarın büyük oy kaybı, ekonomik ve sosyal politikalarında bir değişikliğe doğru gidildiği izleniminin yaratılmaya çalışılmasına yol açtı.

İlk defa Sayın Başbakan işçi ve memur ücretlerinin yetersizliğinden söz ederek, işçilere toplu sözleşmelerdeki kayıplarının telafi edileceğinden, memurlara da Temmuz'da yüksek katsayı ile büyük artışlar sağlayacaklarından bahseder oldu.

İşin siyasi tartışmaları bir tarafa, bizi ilgilendiren yönü, yıllardır yaptığımız uyarılara çok geç de olsa, bir seçim yenilgisi yüzünden de olsa, kulak verilmeye başlanmasıdır.

600 bin kamu işçimizin sözleşmesinde sağlanan ücret artışları ve sosyal yardımlar, bu gelişmelerin bir göstergesi olduğu kadar, şimdi değineceğim büyük işçi eylemlerinin yoğun baskısının da eseridir."

Nisan ayında uygulanan işçi eylemleri üzerinde de duran Şevket Yılmaz, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Her zaman ifade ettim.

Türk işçisinin sorumluluk duygusundan hiçkimsenin kuşkusuz olmalıdır.

Ağır ekonomik şartlar yüzünden, toplu iş sözleşmelerinde enflasyon altında kalan ücretlerinin telafi edilmesi ve insanca yaşayacak bir ücret düzeyine ulaşmak amacıyla 40 güne yakın uygulanan eylemler, büyük bir başarı örneğidir.

Bazı çevrelerin iddialarının aksine, sendikalarımızın kendi bünyelerinde tesbit ederek üyelerine duyurdukları eylemler, yine sendikalarımızın kontrolü ve işçilerimizin disiplin anlayışı içinde uygulanmıştır.

Bu eylemler sırasında Sayın Başbakanın "işçiyi dürttenler var" gibi çirkin bulduğumuz iddiasına yine işçiler cevap vermişler, "bizi açlık dürtüyor" diye haykırmışlardır.

Sendikalarla işçilerin arasını açmak için, "Bu eylemleri bir daha seçilme imkanları olmayan emekli

TEKSİF Başkanlar Kuruluna katılan şube başkanları üyeler, yapılan konuşmaları büyük bir dikkatle dinlediler..

sendikacılar yaptırıyor" gibi ağır suçlama da yine Başbakan'dan gelmiştir.

Bu suçlamanın TRT 13 haberlerinde yayınlanmasından 10 dakika sonra, Başbakan bizzat beni arayarak, önce hatır sormuş, sonra da 20 dakika sonra yanında olmamızı, görüşmek istediğini söylemiştir.

Bu arada şunu açıkca belirtmek isterimki, bir takım iddialar hilafına, gerek Başbakanla görüşmeler sırasında, gerekse Devlet Bakanı, ya da bir başka ilgili ile yapılan görüşmelerde, emekli sendikacıların konusu gündeme gelmemiş, sadece kamu kesimindeki sözleşmelerin bağitlanması ile ilgili konular görüşülmüştür."

1 MAYIS VE TÜRK-İŞ

Şevket Yılmaz, diğer ülkelerin aksine, 1 Mayıs konusunun Türkiye'de daha yılbaşından itibaren gündeme getirildiğini, Şubat-Mart aylarında tartışmaların yoğunlaştığını hatırlatarak şöyle dedi:

1 Mayıs, dünyada çalışanların uluslararası dayanışmasının kutlandığı, emeğin yüceliğinin hatırlatılarak anıldığı gündür.

Dünyada, Türkiye'nin içinde bulunduğu bir-kaç ülke dışında, 1 Mayıs işçi dayanışma günü olarak salt işçilerden oluşan ve hiçbir olay yaşanmadan yürüyüşler, mitingler düzenlenmektedir.

Gelin görün ki; ülkemizde geçmişte yaşanan ve maalesef zihinlerden silinmeyen kanlı olaylar yüzünden, kamuoyunun büyük kesimi 1 Mayıs'a sempati ile bakmaktadır.

TÜRK-İŞ olarak, işçilerin dışında, tamamen ideolojik amaçlı dernekler, adı sanı duyulmamış ufak tefek yayın organlarının 1 Mayıs'a sahip çıkma çabaları karşısında son derece duyarlı olmak zorundaydık.

Nitekim; 1 Mayıs 1989'da İstanbul'da bir kişinin ölümü ile sonuçlanan olaylar, işçilerin dayanışma gününü bahane ederek ne amaçlarla sokaklara çıkıldığını, bunlar yetmiyormuş gibi kitle hareketleri karşısında eğitilmemiş emniyet güçlerinin ateş açmasının nelere mal olduğunu göstermiştir.

TÜRK-İŞ olarak, yüzbinlerce işçi ile İstanbul'da bir yürüyüş düzenlenmesi ve bu yürüyüş dışımızdan sızmalar ve provakasyonlar sonucu çıkabilecek olayların boyutlarını tahmin etmek bile kabus vericidir.

Umuyoruz ki, yakın bir gelecekte, 1 Mayıs günlerinde işçi dayanışmasını vurgulayan, sevgi dolu kutlamalar işçiler tarafından yapılacaktır."

Tekstil sanayiinde satış hasılatı içinde işçilik payının, genel yapı dikkate alındığında artmış görüldüğüne, dikkati çeken Yılmaz, "Görüldüğü gibi, işçilik maliyeti düştükçe verimde düşüş olmamış, aksine artmıştır" dedi.

Sektörde kriz yaşandığı iddialarını da rakamlarla cevaplayan Yılmaz, toplam ihracat içinde 1986'da yüzde 28 olan tekstil payının 1988'de % 29.7'ye çıktığını belirtti.

BAŞKANLAR KURULU ÇALIŞMALARINI TAMAMLADI

TEKSİF Başkanlar Kurulu, daha sonra gündemindeki maddeleri görüşerek çalışmalarını tamamladı.

Başkanlar kurulu toplantısında yerel seçim sonuçları da değerlendirilerek, 1 Mayıs'ta İstanbul'da meydana gelen olaylarla ilgili tespitlerde bulunuldu.

Başoğlu:

“Birlik Gücümüz İktidarı Gerilettiler”

TÜRK-İŞ'in Temel Eğitim Seminerlerinin Mayıs ayında yapılması planlanan etab'ı 22-26 Mayıs tarihleri arasında Samsun TÜRK-İŞ Eğitim Merkezi'nde uygulandı. Seminerde bir konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Mustafa BAŞOĞLU “TÜRK-İŞ tarihinin hiç bir döneminde böylesine yoğun bir mücadele ve eylem programı uygulamamıştır. Birliğimiz sayesinde ulaştığımız olumlu sonucu bir lütf gibi göstermek isteyenler, elde ettiğimiz başarıyı gölgelemeye çalışmaktadırlar” dedi.

Kamu kesiminde çalışan 600 bin işçi için hükümetle varılan anlaşma ve bu konuda yapılan çalışmalar konusunda kursiyerlere açıklamalarda bulunan TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Mustafa BAŞOĞLU, özetle şöyle konuştu.

“1989-90 dönemini kapsayan ve yaklaşık 600 bin işçiyi ilgilendiren Kamu Kesimi Toplu İş Sözleşmelerinde hükümetle Türk-İş arasında varılan anlaşma, sendikalarımızın ve üyelerinin Türk-İş'in birlikte hareket etme ilkesine sadık kalarak verilen ortak mücadele siyasi iktidarın işçinin bu aşılmaz gücü karşısında geri adım atmasının en güzel örneğidir.

1984 yılından beri uyguladığı politikayla işçi haklarına karşı olduğunu gösteren ve özellikle kamu kesimi toplu iş sözleşmelerine müdahale ederek işçilerin enflasyonun altında ezilmesine yol açan, kanunlarda haklı isteklerimizi gerçekleştirilmekte direnen bu siyasi iktidarla yaptığımız mücadeleyi herkes yakından bilmektedir.

TÜRK-İŞ tarihinin hiçbir döneminde böylesine yoğun bir mücadele ve eylem programı uygulamamıştır. Birliğimiz sayesinde ulaştığımız olumlu sonucu bir lütf gibi

göstermek isteyenler elde ettiğimiz başarıyı gölgelemeye çalışmaktadırlar.

1988 yılı kamu kesimi toplu iş sözleşmelerinde hükümete kabul ettirdiğimiz daha iyi şartlarla toplu iş sözleşmesi yapma ilkelerini 1989 sözleşmelerinde zenginleştirerek yeniden hükümete kabul ettirdik.

Ulaştığımız sonuç Hükümetle Türk-İş arasındaki uyuşmazlıkların tümünün çözümlendiği anlamına gelmez. Başta yasalar olmak üzere, gelir dağılımındaki adaletsizlik, işsizliğe kalıcı çözüm getirme, sosyal güvenlik haklarını geliştirme, kazanılmış işçi haklarını yeniden elde etme, daha adil bir vergi düzenine ulaş-

ma, ucuz ve sağlıklı konut edinme, işçilere, emeklilere, eş ve çocuklarına yarın endişesinden kurtulacak huzurlu ve güvenli bir yaşama ortamı sağlama, bütün kamu görevlilerine grevli toplu sözleşme ve teşkilatlanma hakkını getirme ve benzeri konularda sürdürde geldiğimiz çalışma ve mücadeleler bundan sonra da devam edecektir.

Elde ettiğimiz bu son başarı bundan sonra elde edeceğimiz başarıların çok önemli bir göstergesidir. Birlikte hareket edildiği zaman aşılmaması mümkün olmayan engellerin, yenilmesi imkansız görünen zorlukların aşılar yenilebildiğini birliğimiz sayesinde ispatladık.”

Mayıs ayı içinde yapılan Temel Eğitim Seminerine katılan şube yöneticisi kursiyerler, Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri Başoğlu ile..

Şube Yöneticiler Eğitim Seminerleri Devam Ediyor

TÜRK-İŞ Eğitim Sekreterliğinin programladığı ŞUBE YÖNETİCİLERİ TEMEL EĞİTİM SEMİNER'leri devam ediyor. 22-26 Mayıs tarihleri arasında Samsun'da TÜRK-İŞ Eğitim Merkezi'nde yapılan seminerlerde 33 Şube Yöneticisi olan sendikacılar, Sosyal Güvenlik Mevzuatı, Sendikaların Ülke Ekonomisine Katkıları, Türkiye'de ve Dünyada Sendikacılık Hareketleri, Demokrasi ve Sendikacılık ile, Toplu Sözleşme Usul, Taktik ve Stratejileri konularında bilgilendirildiler.

Semineri konusunda uzman olan, Selahattin TURLA, Doç. Dr. Kuter ATAÇ, Doç. Dr. Hamdi MOLLAMAHMUTOĞLU, Prof. Dr. Alpaslan IŞIKLI ve Doç. Dr. Nazım SÖZER ders verdiler.

Seminer, düzenlenen Sertifika töreni ile sona erdi.

TÜRK-İŞ ŞUBE YÖNETİCİLERİ TEMEL EĞİTİM SEMİNERİ'ne katılan 33 sendikacının adları şöyle:

Hüseyin AKGÜL, Cemal EREN, İsa GÖKOĞLAN, Haluk BARUT (TEKGIDA-İŞ), Hasan DERVİŞOĞULLARI (SAĞLIK-İŞ), Osman ÖZKAN (ŞEKER-İŞ), Ahmet ASLAN, Ömer TARHAN, Mahmut TAŞ, Arslan TÜFEKÇİ, Cuma BARIŞ (TEKSİF), Recep DAVRAZ Mustafa AYVAZ (ÇİMSE-İŞ), Fesih AY, Nazım SÖYLEMEZ, Yusuf BAK, Ruşen ÇİL (T. YOL-İŞ), Dural KARAKOÇ, Salih HAYDAR, Yusuf KARAGÖZ, Ali ARABACI, Kemal SÜSERGEN, Mustafa ALTINOVA, Fehmi YÜKSEL (TES-İŞ), İsmail KÜÇÜKKAYA, Fedai TAYLAN, Sabri AYDIN (T.HABER-İŞ), Necdet GÜLCÜ, Hasan KARAKAŞ, Ökkeş ALIK, Şükrü DOĞAN, Ömer BALCI, Ökkeş BOLAT (SAĞLIK-İŞ).

Başoğlu : “İhmal sonucu meydana gelen iş kazası ölümlerinin cinayetten farkı yoktur”

- HAFTA DOLAYISIYLA ANKARA’DA DÜZENLENEN TOPLANTIDA KONUŞAN TÜRK-İŞ GENEL EĞİTİM SEKRETERİ BAŞOĞLU, İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİNE GEREKEN ÖNEMİN VERİLMEDİĞİNİ SÖYLEDİ.

Her yıl 4-10 Mayıs tarihleri arasında yapılan İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Haftası, bu yıl da başta Ankara olmak üzere tüm illerde düzenlenen toplantılarla gerçekleştirildi.

Ankara’da düzenlenen toplantıya katılan TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Mustafa BAŞOĞLU, yaptığı konuşmada, Türkiye’nin iş kazaları bakımından başı çektiğini belirterek, “ihmal sonucu meydana gelen iş kazası ölümlerinin, cinayetten farkı yoktur” dedi.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Haftası Toplantısında bir konuşma yapan BAŞOĞLU, ülkemizde iş kazalarının artışına dikkat çekti..

MUSTAFA BAŞOĞLU’NUN KONUŞMASI

Türkiye’de işçi sağlığı ve iş güvenliğine gereken önemin verilmmediğini söyleyen TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri BAŞOĞLU, “İşçi Sağlığı Kurultayı”nın toplanmasını istedi. BAŞOĞLU konuya ilişkin olarak şöyle konuştu:

“İlgili kuruluşlarla gerekli temaslar kuralarak bundan sonra daha düzenli bir çalışma ortamının sağlanması zorunlu görmekteyiz. TÜRK-İŞ, bu konuda da üzerine düşen görevi sevinerek üstlenecektir. Yıl içerisinde sorunu daha geniş kapsamlı olarak tartışabilmek ve ilgililerin düşüncelerini tam olarak alabilmek için İşçi Sağlığı Kurultayı’nın toplanmasında yarar görmekteyiz.

İşçi Sağlığı-İş Güvenliğine ülkemizde gereken önemin verilmmediğini, maalesef, söylemek zorundayım.

SSK’nın son beş yıllık kayıtları bu düşüncemi doğrulamaktadır.

Son beş yılda;

5.966 ölümlü kaza,

13.320 sakat bırakan kaza meydana gelmiştir. Aynı dönem-

de meslek hastalığına tutulan işçi sayısı ise 3.116’dır.

Son beş yılda meydana gelen iş kazası sayısı ise toplam olarak 755.630’a ulaşmıştır.

1988 yılında 158.836 iş kazasının meydana geldiğini ve 1.149 işçinin hayatını kaybettiğini üzelererek tesbit etmekteyiz.

Bir aile reisinin ölümü, ülkemizin şartlarında o ailenin topluca felâkete uğramasına yol açmaktadır. Hükümet ve işverenlerimiz soruna maalesef bu açıdan yaklaşmamakta; **Ölen ölür, kalan sağlarla işimizi görürüz** anlayışını sürdürmektedirler.

Gerekli tedbirler alındığı takdirde iş kazalarının ve ölümlerin azaldığını ileri ülkelerde alınan tedbirler göstermektedir. İhmal sonucu meydana gelen iş kazası ölümlerinin cinayetten farkı yoktur”.

ILO KONUNUN ÜZERİNDE ÖNEMLE DURUYOR, YA TÜRKİYE..

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliğinin ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü)’nun önemle üzerinde durduğu konuların başında geldiğini, Türkiye’de ise çıkarılan 15 kanun, 29 Tüzük ve 19 yönetme-

liçe rağmen iş kazalarını önlemede yüz ağırtıcı bir başarı gösteremediğini söyleyen BAŞOĞLU şöyle devam etti:

“Uluslararası Çalışma Teşkilâtı (ILO)’nın üzerinde önemle durduğu konuların başında İşçi Sağlığı - İş Güvenliği gelmektedir. ILO, 1919-1981 yılları arasında bu konuda 17 Sözleşme ve Tavsiye Kararı kabul etmiştir. Diğer sözleşmelerde olduğu gibi bu konuda da, ülkemizin tutumu çok iç açıcı değildir. Zira bu 17 Sözleşmeden bugüne kadar (42, 81, 115, 119, 117) sadece beş tanesini onaylamışız. Bu tutumumuz dahi tek başına Türkiye’nin İşçi Sağlığı - İş Güvenliğine gereken önemi vermediğini kanıtlamaktadır.

Bir yandan ILO’nun kararlarına uymayan Türkiye öte yandan 15 Kanun, 29 Tüzük, 19 Yönetmeliği yürürlüğe koymasına rağmen kazaları önlemede ne yazık ki, yüz ağırtıcı bir başarı gösterememiştir.

Durumu diğer ülkelerle mukayese ettiğimizde ABD’den yüzde 8, Fransa’dan yüzde 9, Yugoslavya’dan yüzde 8, Batı Almanya’dan yüzde 3, Çekoslovakya, Mısır ve Tunus’tan yüzde 2 daha kötü durumdayız.

GENEL BÜTÇEDEN PARA AYRILMIYOR.

Bunun başlıca nedeni Hükümetin konuya gereken önemi vermemesidir. Bu alanda yapılan harcamaların çalışmaları, Hafta çalışmaları harcamaları da dahil, işçilerin ücretlerinden kesilen ceza paralarından karşılanmaktadır. Çünkü Devlet çok önemli olan bu konuya genel bütçeden yeterli ödenek ayırmamaktadır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bu alanda yürüttüğü çalışmaların giderleri de yine ceza paralarından karşılanmaktadır nitekim, 1980 yılından bu yana Bakanlığın ilgili birimlerinin çalışmalarını karşılamak üzere işçi ücretlerinden kesilen ceza paralarından 681.447.270.-lira para aktarılmıştır.

Eğer işçiler 1475 Sayılı Kanunun öngördüğü anlamda suç işlemez ve ücretlerinden ceza parası kesilmezse, demek ki, Devlet bu alanda harcayacak para bulamayacaktır.

Bu anlayışla iş kazalarını önlemek veya en aza indirmek mümkün olabilir mi? Nitekim bugüne kadar mümkün olamamıştır.”

DEVLETİN DENETLEME GÖREVİ...

Konuşmasının son bölümünde TÜRK-İŞ’in İşçi Sağlığı ve İş güvenliği çalışmaları hakkında bilgi veren TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri BAŞOĞLU, bu konuda asıl görevin devlete ve işverenlere düştüğünü belirterek sözlerini şöyle tamamladı.

“Devlet mevzuat koyarak, konulan mevzuata uyulup uyulmadığını denetleyerek, kazaları en aza indirmede gerekli olan araştırma ve incelemeler yaparak, ayrıca ulusal ve uluslararası gelişmeleri gözönüne alarak, kalıcı tedbirler bularak soruna kalıcı çözüm getirmek zorundadır. 1 milyonu aşkın işyerleri için Devletin istihdam ettiği müfettiş sayısı 600 civarındadır.

İşverenler mevzuatın kendilerine yüklediği yükümlülükleri yerine getirerek, eğitime önem vererek, yapabildikleri oranda araştırmalarla işçiye güvenli ve

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı İmren AYKUT işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda görüşlerini açıkladı..

sağlıklı bir çalışma ortamı sağlamak yükümlülüğündedirler.

Her yıl düzenlenen bu Haftalar konuya kalıcı çözümler getirmezse Haftanın bir önemi kalmaz. Buna çok önem vermeliyiz.”

İMREN AYKUT’UN KONUŞMASI

Toplantının açış konuşmasını yapan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı İmren AYKUT, Türkiye’de iz kazaları sonucu her gün 4 işçinin yaşamını yitirdiği ya da sakat kaldığını söyledi. Aykut, 1988 yılında iş kazaları vemeslek hastalıkları yüzünden 200 milyar lıdaran fazla üretim kaybının olduğunu belirtti.

Aynı toplantıyla ilgili olarak düzenlenen panelde konuşan, TÜRK-İŞ İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Uzmanı Sabahattin DERTLİ ile Sosyal Güvenlik Uzmanı H. Avni YAZICI birer tebliğ sundular.

İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sonucu Oluşan Sakatlıklar ve Sakatların İstihdamı

İlhan ALPDÜNDAR
(Türk-İş Araştırma Uzmanı)

Mayıs ayı içerisinde "sakatlar haftası" nedeniyle çeşitli toplantılar düzenlenmektedir. Sakatlıkların nedenleri, önlenilebilir yolları, istihdamları, toplumsal yaşam içindeki yerleri gibi konuların ele alınacağı bu toplantılarda sorunlara çeşitli çözüm önerileri getirilecek ve değerli katkılarda bulunulacaktır. Temenni edilen bu katkılarının yaşama geçirilebilmesidir.

Sakatlıkların ortaya çıkış nedenlerinden biri olarak iş kazası ve meslek hastalıkları üzerinde önemle durulması gereken konulardandır. SSK İstatistiklerine göre, ülkemizde 1987 yılında günde ortalama 3.1 kişi iş kazası veya meslek hastalığı sonucu yaşamını yitirmiş, 7.5 kişi ise sürekli iş göremez hale gelmiştir. SSK kaynaklarına ait bu rakamlar çeşitli nedenlerle gerçeği yansıtmamaktadır. Sigortasız işçi çalıştırma, istatistiklerin sağlıklı bir şekilde tutulamaması, tüm kazaların kuruma bildirilmemesi bu nedenlerden bazılarıdır. Gerçek olan durum, yukarıdaki ortalama rakamların çok daha üzerindedir.

Aşağıdaki tablolar 1983-1987 yılları arasında meydana gelen iş kazası ve meslek hastalığı olayları ve bu olaylar sonucu sürekli iş göremez hale gelenlerin sayısı ve ölüm olaylarını göstermektedir.

Yıllar	İşkazası Olgu Sayısı	Sürekli İşgöremez Sayısı	Ölüm
1983	145.296	2592	1070
1984	152.650	2453	883
1985	148.027	2549	877
1986	150.821	2282	1108
1987	158.836	2483	838

Yıllar	Meslek Hastalığı Olgu Sayısı	Sürekli İşgöremez Sayısı	Ölüm
1983	586	168	254
1984	599	2	212
1985	653	199	198
1986	542	343	213
1987	736	249	311

Kaynak : SSK, 1987 İstatistik Yıllığı,

Tablolarda görüldüğü gibi 1987 yılında iş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle 2732 kişi sürekli iş göremez hale gelmiş, 1149 kişi ise yaşamını yitirmiştir. Gerçekte sayılarının çok daha fazla olduğunu bildiğimiz bu gibi çalışma gücünün çoğunu yitirmiş insanlarımızın uygulanacak programlarla durumlarına uygun işlerde istihdam edilmeleri ülkemiz ve kendileri açısından sayısız yararlar sağlayacaktır.

Nitekim 1475 sayılı İş Kanununun 2869 sayılı kanunla değişik 25. maddesi 50 veya daha fazla işçi çalıştıran işyerlerinde % 2 oranında sakat kimsenin meslek, beden ve ruh durumları

na uygun bir işte çalıştırılmalarını zorunlu kılmaktadır. Buna göre 1987 yılında aylık sigorta bildirgesi alınan işyerleri ve çalışanların durumu incelendiğinde, 50 kişiden fazla işçi çalıştıran işyerlerinde ortalama 50 bin sakat kimsenin istihdam edilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Diğer yandan sakatların istihdamı ile ilgili İş ve İşçi Bulma Kurumu verilerine göre, sakat ve hükümlü çalıştırma mevzuatının yürürlüğe girdiği 1972 yılından 1987 yılına kadar olan dönemde istihdam durumu şu şekildedir.

Yıllar	Başvuru	İşe Yerleştirme		
		KAMU	ÖZEL	TOPLAM
1972-1987	139.687	28.192	19.518	47.710

Kaynak : İ.İ.B.K. 1987 İstatistik Yıllığı

Onbeş yıllık dönemde İş ve İşçi Bulma Kurumuna başvuran sakat kimselerin % 34'ü iş bulabilmişlerdir. 1987 yılında ise 9765 kişinin iş için başvurduğu, 4446 kişinin işe yerleştirildiği anlaşılmaktadır.

Yıl	Toplam İşe Yerleştirme	Sakat Kimselerden İşe Yerleştirme	%
1987	253.449	4446	1.75

Kaynak : İ.İ.B.K. 1987 İstatistik Yıllığı.

1987 yılında toplam işe yerleştirilenlerin ancak yüzde 1.75'lik kısmı sakat kimseler olmaktadır. Ülkemizde şu anda sakat çalıştırma konusundaki yasal sorumluluk yerine getirilmemektedir.

V. Beş Yıllık Kalkınma Planı, 1988 yılı programının "Sosyal Hizmet ve Yardımlar" adlı bölümünün tedbirler ile ilgili 14. maddesinde "Yetişkin sakatlarla iş kazası sonunda sakat kalanların tabi tutulacağı rehabilitasyon ve yeniden istihdamları konusunda Anadolu Üniversitesi'nde bir model çalışması yapılması planlanacaktır" denilmektedir. 1989 yılı programında ise tedbirler başlıklı 13. maddede "Sakatların rehabilite edilmesi veya çalışırken sakat kalanlara sakatlığına uygun yeni beceri kazandırılması için model çalışması sonuçlandırılacaktır" şeklinde açıklamalar yer almıştır.

Ülkemiz açısından önemi büyük olan bu konu daha titizlikle ele alınarak devletçe yürütülen çalışmalar süratle sonuçlandırılmalı ve devlet, işçi ve işveren kesimleri eşgüdüm halinde çalışmalara ağırlık kazandırılmalıdır. Çeşitli nedenlerle sakat kalanların veya doğuştan herhangi bir sakatlığı olan vatandaşlarımızın ülke ekonomisine katkıda bulunan üretken insanlar olabilmeleri bir toplumsal sorumluluğun yerine getirilmesi işlevini sağlayacaktır.

SSK'nın Sağlam Gelir Kaynakları İşletilmelidir

İki yıldır kamuoyunu meşgul eden ve tartışılan konuların ilk sıralarında yer alan "SÜPER EMEKLİLİK", Anayasa Mahkemesince 26 Ekim 1988 günü iptal edilerek konu yeni bir boyut kazanmıştır.

İptal kararının, Resmi Gazetede yayınlandığı tarihi takip eden 6'ncı ayın sonunda yürürlüğe girmesi şartı, bu kanundan elinde olmayan nedenlerle istifade edemiyenleri sevindirmiştir. Kısa süreli de olsa bir ümit ışığının yanmasına neden olmuştur. Ancak 352 sayılı KHK'nin çıkarılması ve bu KHK'nin 16 Şubat 1989 tarihinde kabul edilen 3522 sayılı kanunla yasalaştırılmış olması, bu ümitleri söndürdüğü gibi, bu haktan istifade edenleri de bilinçli, peşin hükümlü, hukuka aykırı ve sonu belirsiz uygulamalarla cezalandırmıştır. Bu uygulama ile, kazanılmış haklar inkar edilmiştir. Devlet, yasalaştırmış olduğu bir tahhüdünden bu vesileyle vazgeçmiştir. Anayasa Mahkemesi, geçici 5'nci maddeyi, geçici gösterge tablosundan borçlanma hakkını niçin tanıdığı için değil, kısıtlı bir şekilde tanınmış olması nedeniyle Anayasaya aykırı görerek iptal etmiştir.

Ancak yeni düzenlemeler yapılırken bu gerçek gözardı edilmiş, maalesef keyfi bir yorumlama karmaşık bir hale getirilmiştir. Hükümetin uygulamalar yönündeki tutum ve davranışları ile takip edilen usul ve esaslar, YÖNETİM ZAAFI olarak siyasi tarihe geçecektir. Keyfiyet yeniden Anayasa Mahkemesine intikal ettirildiğinden, neticesi ise sabırla beklenmektedir.

UYGULAMADAN ÖRNEKLER

352 sayılı KHK. çıkarılmamış olsa idi, 1 Ocak 1989 tarihi itibariyle işçi emekli aylıkları, asgari 153 bin

H.Avni YAZICI TÜRK-İŞ Sosyal Güvenlik Uzmanı

720, azami 216 bin 440, süper aylık da 626 bin 440 lira olacaktı. (Katsayı 128, aylık bağlama oranı % 70, sosyal yardım zammı süperlerde 53 bin, diğerlerinde 91 bin lira olarak). Kararname ile süperlerin aylıklarına, katsayı, gösterge tablosu ve sosyal yardım zamlarındaki değişiklikler nedeniyle zam yapılması ve emekliler arasında eşitlik sağlandıktan sonra bu ödemeler yerine; cari katsayı, gösterge tablosu ve sosyal yardım zammı esas alınarak hesaplanacak aylık tutarları üzerinden ödeme yapılması esası getirilmiştir.

Dondurma işlemi ile süper emekliler ayda 501 bin lira (6400 x 100: 70 + 53 bin) almaktadırlar. Yani azami işçi emekli aylığı ile, süper emekli aylığı arasındaki fark 501-216, 440 = 284 bin 560 lira olmuştur. Birinci örneğe göre Kurumun bugün için süper emeklilere (64 bin kişi) her ay 26 milyar 240 milyon lira fazla ödemede bulunması icabedecekti. İkinci örneğe göre de, aylık 18 milyar 211 bin 800 lira fazla ödemede bulunmaktadır. Ancak bu kişilerden alınan 268 milyar 800 milyon (64.000 x 4.200.000) borçlanma priminin ve bu primin nemasının unutulmaması gerekir. Demek ki bu fonlar da diğer prim gelirleri gibi değerlendirilememiş, ama ceza bir avuç emekliye kesilmiş bulunmaktadır.

KURUMUN GELİR KAYNAKLARI VE UYGULAMA

Bilindiği üzere Sosyal Sigortalar Kurumunun uzun vadeli sigorta kol-

ları yönünden aktüaryal hesabı, "KAPİTALİZASYON-BİRİKİM SİSTEMİ" ne yani çalışan kişilerin çalıştığı dönemde ödediği prim ile, emekli aylıklarının hatta dul ve yetim aylıklarının karşılanması esasına dayanmaktadır. Yani iptal konusu işlem olmasa dahi, Kurumdan malüliyet, yaşlılık ve ölüm sigortalarından aylık alan 1,3 milyona yaklaşan kişilerin bugüne uzanan ve ilerideki refahları ve sosyal güvenlikleri Kurumca sağlanmak mecburiyeti vardır. Yani Kurum, "maddi gücüm bu kadar" diyerek bu insanları ortada bırakamaz. Bugün için bir darboğazın meydana gelmesi, Kurum yönetiminin ötesinde, politik düzenlemelerin daha ağırlıklı olmasının kaçınılmaz bir sonucudur. O halde bu aşamada, sosyal güvenliğe devlet katkısı gündeme gelmelidir. Şöyle ki;

1 — T.C. Emekli Sandığı emeklilerine ödenen sosyal yardım zamları çoğunlukla Maliye ve Gümrük Bakanlığınca karşılanmaktadır. Aslında sandık bütçesi, Bakanlık bütçesi ile bütünleşmiş gibidir.

Yine Bağ-Kur'un sağlık hizmetleri uygulamasında birikecek sağlık fonlarının, birkaç yıl içinde ihtiyacı karşılaması mümkün değildir. Bu takdirde ya uygulamadan vazgeçilecek, ya prim oranları artırılacak veya Devlet katkısı gündeme gelecektir. Sağlık hizmetlerinin satın alınması uygulamasında tedavi giderlerinin pahalılığı ve ilaç bedellerinin enflasyon nedeniyle yükselmesi, bu kaçınılmaz sonu, çok kısa sürede gündeme getirecektir. Bu fiili ve gerçekleşmesi muhtemel durumlarla, dünya uygulaması da dikkate alınarak sosyal güvenlik hizmetlerinin kalitesinin yükseltilmesi, fonların eritilmemesi, çalışanların ve emeklilerin rahat ve huzurunun

çağa uygun bir şekilde temin edilebilmesi, ayrıca uygulamalarda birlik için, sosyal güvenliğe devlet katkısı şarttır. Enflasyonun yüksek rakamlara yaklaştığı ülkemizde sosyal güvenlik fonlarının değer kaybetmemesi ve fonksiyonlarını zamanında yerine getirebilmesi, ancak bu katkı ile mümkün görülmektedir.

Ayrıca;

2 — 1987 yılında Kurum 1 trilyon 52 milyar 749 bin 800 liralık plasmanları karşılığında 223 milyar, 721 milyon, 800 bin lira gelir elde edebilmiştir. Şayet politik müdahaleler ve bürokratik engeller olmasa, bu fonların yüksek kazançlı sahalara plasesiyle daha yüksek gelir elde edilmesi mümkündür. Ama fonlar keyfi değerlendirilmiş ve bu sonuç elde edilmiştir.

3 — Kurum kaçak işçi sorununu halledememiştir. Bu yönde etkili önlemlerin alınmaması, Kurumun prim gelirlerinde 1987 yılında 1/5 oranında, yani 340 milyar bir eksikliğe neden olmuştur. Bu kayıp her yıl artış göstermektedir. Yine yapılan idari düzenlemeler, kaçak işçi istihdamını teşvik eder ve prim tahakkukunun azalmasını teşvik eder yöndedir.

4 — Kurum tahakkuk ettirdiği primleri zamanında toplayamamakta, dolayısıyla günün rayıçlarına göre değerlendirememektedir. Bu hususta öncü olması gereken kamu kurum ve kuruluşlarıyla belediyeler, bu asli görevlerini zamanında yerine getirmemektedirler. Kurum biriken prim alacaklarını tahsil için, siyasi yönü ağırlıklı düzenlemelere maruz kalmakta, taviz vermeye zorlanmaktadır. Bu uygulamaya 277 sayılı KHK. örnek gösterilebilir. Bu kararname ile prim borcunun aslını 1 yıl içinde ödeyen işverenlerin gecikme zammı ve faiz borçlarının bu tarihten itibaren 2 yıl ertelenmesi, yine ölçümlere istinaden tahakkuk eden prim borçlarının aslını ödeyen işverenlerin bu borca ait gecikme zammı ve faiz borçlarının terkinin öngö-

rülmüştür. Gecikme zamları bugün ilk ay için % 10, 2'nci, 3'ncü ve 4'ncü aylar için ayrı ayrı % 10, 5'nci ve diğer aylar için ayrı ayrı % 7'ki yıllık % 96 dır. En yetkili kişi olan Bakan Sn. İmren AYKUT, Kurumun prim alacaklarının 411 milyar olduğunu 26 Ocak 1989 akşamı TV.'de açıklamıştır. Kümülatif bir görünüm ifade eden Kurum prim alacaklarına ait gecikme zamlarının hiç de bu rakamdan aşağı olmaması, bilakis daha çok olması gerekmektedir. O halde, 6183 sayılı "AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ HAKKINDA KANUN'un 51. maddesinin 3. fıkrasında yapılan değişiklik gibi, 506 sayılı Kanunda da; "... içinde bulunulan yıl sonuna kadar ödenmemiş gecikme zammı ile gecikme faizi, müteakip yılın başından itibaren doğmalarına neden olan prim alacağı gibi addolunarak, bu prim alacağı tebliğ edilmeden tahakkuk eder. Tahakkuk eden bu prim alacağına, aslına uygulanan gecikme zammı uygulanır..." şeklindeki gerekli değişiklik yapılmalıdır.

5 — Kurum 1987 yılında, 1,3 milyon hak sahibine, 335 milyar, 32 milyon, 400 bin lira sosyal yardım zammı ödemiştir. Sosyal yardım zamlarının 1988 yılında, aylık 34 bin liradan 2 kademede önce 53 bin, sonra 70 bin liraya yükseltilmesi, yine emekli sayısındaki artışlar tabiidir ki giderlerde de artış gösterecektir. Bu artışın yıllık 200 milyarın üzerinde olacağı hesaplanmış bulunmaktadır. Yani 1988 yılında Kurumun ödediği sosyal yardım zammı tutarı 600 milyar lirayı bulmuştur.

Sosyal yardım, sosyal devlet ilkesinin gereği olup, devletçe karşılanmalıdır. bu prensibi kısmen benimseyen siyasi otorite, nedense son kuruluş olarak özel sektöre ait bir işyerinden emekli olanlara ödenen sosyal yardım zamlarını karşılıksız olarak Kuruma ödetmektedir.

Son kuruluş olarak kamu kurum ve kuruluşlarından emekli olanlara 2 yıla yakın bir süredir ödenen sosyal yardım zamları için gerekli tahsilatın yapılamamış ol-

ması sonucu kaybedilen gelir, bu uygulamanın tuzu ve biberi olarak görülmektedir.

6 — 506 sayılı Kanunun işveren muamelatı yönünden temelini teşkil eden 79'ncü maddesi, 3395 sayılı Kanunla değiştirilmiş ve 10 yıllık bir sürede prim gelirleri ve işveren muamelatı yönünden başarılı sonuçlar veren % 70 mukayese sistemi kaldırılmıştır. Bu değişiklikle Kurumun prim gelirlerinde bile bile düşmeye neden olunmuştur. Çünkü işverenler Kuruma bildirimlerinde serbest bırakılmışlardır. Bu hususta ısrarlı ve iddialıyız.

SONUÇ

Yukarıda açıklanan hususlarda vakit geçirilmeden kesin ve kati önlemler alınmalı ve uygulamalar başlatılmalıdır. O zaman Kurum maddi yönden kuvvetlenecek, bugünlerini ve yarınlarını Kuruma bağlamış bulunan işçilerimizin bugünkü ve ilerideki beklentilerine cevap verebilecek bir maddi imkana kavuşabilecektir. Bu yönde alınacak önlemler ayrıca devleti, taahhüdünden dönen çağdışı uygulamalardan da kurtarmış bulunacaktır. Yeter ki, kurum politik çıkar ve çekişmelerden uzak tutulabilsin. Tercihlerini ve etkinliğini kısa ve kolay yollardan değil, etkin ve yaygın bir sosyal güvenlik tatbikatını geliştirecek zor ve fakat sonu aydınlık bağımsız politikalarla gösterebilsin, sorunlar o zaman temelinden ve kendiliğinden halledilmiş olacaktır.

Bu konudaki tercihler, objektif ölçülerle kullanılmalıdır.

NOT : Geçen sayıdaki yazımızın "SONUÇ" 1 nci maddesi:

"1. Her türlü, inşaat, tamirat, tadilat, tesisat ve benzeri işlerde, % 70 mukayese sistemine dönmelidir" başkısı hatası olarak çıkmamıştır düzeltiliriz.

Mayıs/89 Gıda Harcaması

- Temel gıda maddelerine yapılan zamların etkisiyle mutfakta bir aylık fiyat artışı yüzde 10 düzeyinde..

- Mayıs 1989'da dört kişilik bir ailenin asgari gıda harcaması 271 bin 167 liraya yükseldi. Çalışanlar 25 bin 105 liralık ek bir harcama yapmak zorunda..

Hayat pahalılığının bir göstergesi de mutfak... İnsanların yaşamı için gerekli olan gıda ne olmalıdır? Beslenmeleri için ne oranda gıda harcaması yapmaları gerekir?

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi, Mayıs '89 ayı içinde, bir ailenin gıda harcamasını tespit ederek, yaptığı çalışmayı açıkladı. Aşağıda Ankara kent merkezinde yaşayan 4 kişilik bir ailenin yapması gereken gıda harcamasına ilişkin yapılan araştırmayı sunuyoruz.

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezinin periyodik olarak her ay yaptığı dört kişilik ailenin gıda harcaması çalışmasının sonucuna göre; Ankara'da yaşayan farklı yaş grubuna ait dört kişilik ailenin dengeli ve yeterli beslenmesini sağlayacak aylık gıda harcama tutarı Mayıs 1989'da bir önceki aya oranla yüzde 10.2 oranında artarak 271.167,— liraya ulaşmıştır.

Farklı yaş gruplarına sahip işçi ailesinin yapması zorunlu asgari harcama tutarı hesabının sonucu aşağıdadır;

Aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere Mayıs ayı gıda harcaması bir önceki aya göre 25.105.— liralık ve yüzde 10.2 oranında ar-

tışla 271.167,— liraya yükselmiştir. Aralık 1988'e göre yılın ilk beş aylık döneminde aylık gıda harcaması artışı ise yüzde 28.4'e ulaşmıştır. Bu durumda Mayıs 1989'da yılbaşına göre 59.901,— lira sadece gıda harcaması için fazladan bir ödeme yapılması gerekmektedir.

TÜRK-İŞ Araştırma Uzmanları tarafından yapılan piyasa belirlemelerine göre; Mayıs 1989 ayındaki gıda harcaması artışının temel nedeni ekmek, süt gibi işçi ailesinin zorunlu harcamasında ağırlıklı olarak yer alan maddelere yapılan yüksek oranlı zamlardır. Bilindiği üzere Nisan ayının sonlarında ekmek yüzde 39; un yüzde 37; süt yüzde 14.3; zeytinyağı yüzde 18.7 oranında artış göstermiş ve

bu artışlar geçtiğimiz ayın gıda harcama tutarına yansımamıştı.

Kuşkusuz hesaplama yapılırken şu anda piyasada bulunan ve fakat mevim sebze/meyvesi olarak bilimsel beslenme kalıbında yer almayan kayısı, şeftali, kiraz, patlıcan, dolmalık biber vb. maddeler de kapsama alınırsa, yapılmak gereken gıda harcaması tutarı da yükselecektir.

Gıda harcamasında görülen bu artış eğilimi, kapsam dışında olan konut, ulaşım, sağlık eğitim vb. harcamalarda dikkate alındığında çalışanların yaşama koşullarını daha güçleştireceği sonucunu getirmektedir.

Öte yandan cari asgari ücretin düzeyi de dikkate alındığında yeni bir tesbitin vakit geçirmeden yapılması kaçınılmaz olmaktadır. Çünkü bugün net olarak 85.266,— lira olan asgari ücret ile, yapılması gereken zorunlu harcamaları karşılamak bir yana, dört kişilik işçi ailesinin aylık gıda harcamasını bile karşılamaktan uzaktır. Çünkü asgari ücretin sadece gıda harcamasını karşılama oranı yüzde 31.4 oranındadır.

İnsanlık onurunun kabul edilebileceği yaşama standardının sağlanabilmesinin, herşeyden önce bunu karşılayacak bir ücret düzeyi olduğu varolan tesbitler çerçevesinde daha da önem kazanmaktadır.

DÖRT KİŞİLİK AİLENİN AYLIK GIDA HARCAMASI (TL)

	Aralık 1988	Nisan 1989	Mayıs 1989
— Yetişkin işçi için	71.003.—	83.325.—	91.219.—
— Yetişkin kadın için	44.794.—	52.440.—	57.965.—
— 15-19 yaş grubu erkek çocuk için	57.052.—	67.122.—	74.471.—
— 4-6 yaş grubu çocuk için	38.417.—	43.170.—	47.507.—
TOPLAM	211.266.—	246.057.—	271.167.—

ILO Kooperatif Bölümü Başkanı

Hel Bongo: "Türkiye'deki Sendika-Kooperatif ilişkilerine hayran kaldım"

- TÜRKİYE YOL-İŞ SENDİKASI MENSUPLARI TÜKETİM KOOPERATİFLERİ BİRLİĞİ YOL-KOOP'UN DAVETLİSİ OLARAK ÜLKEMİZİ ZİYARET EDEN ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ KOOPERATİF BÖLÜMÜ BAŞKANI HEL BONGO "TÜRKİYE'DE SENDİKA-KOOPERATİF İŞBİRLİĞİ DÜNYANIN HİÇBİR YERİNDE BU ŞEKİLDE GELİŞMEMİŞTİR" DEDİ.

Yol-Koop Tüketim Kooperatifleri Birliği'nin davetlisi olarak ülkemizi ziyaret eden ILO Kooperatif Bölümü Başkanı Maurice-Adoum Hel Bongo Yol-Koop'a bağlı tüketim kooperatiflerinde incelemelerde bulundu.

Bu ziyareti sırasında çok önemli görüşmeler yaptığını belirten ILO Kooperatif Bölümü Başkanı Hel Bongo'nun Türkiye ziyareti sırasında başta Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, Türk-İş Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan Balaban, Yol-İş Genel Başkanı Bayram Meral, Genel Sekreter Mehmet Bamyacı ve diğer yönetim kurulu üyeleri ile ikili görüşmeler yaptı. Bu ikili görüşmeler ve kooperatif ziyaretleri sonucu Hel Bongo, Türkiye'de TÜRK-İŞ öncülüğünde yürütülen sendika-kooperatif işbirliğine hayran kaldığını belirterek şunları söyledi:

"Dünyanın hemen hemen hiç bir ülkesinde sendikalar ile tüketim ve yapı kooperatifleri arasında burada gördüğüm gibi bir ilişki mevcut değildir. Türkiye'nin bu konuda TÜRK-İŞ'in ve bağlı sendikalarının öncülüğünde birinci sırayı aldığını söyleyebilirim. Aynı üye gurubuna hizmet veren bu iki kuruluşun demokratik esaslar çerçevesinde işbirliğine yönelmelerini büyük bir memnuniyetle öğrendim. Kooperatifçilikte sendikacılıkla olduğu gibi

sorumluluk, demokrasi, toplum kalınması, ve güven sağlanması gibi dört önemli konuda eğitici bir kurum olarak görev yapmaktadır. Kooperatifçiliğin toplumu geliştirmek konusundaki rolünü küçük gören tüm gelişmekte olan ülke yöneticilerinin yakın geçmişte başarısız olduklarını gördüm. Demokratik kooperatifçiliğin gelişmesi konusunda TÜRK-İŞ'in yaptığı öncülük çalışmalarını, başta YOL-İŞ olmak üzere tüm bağlı sendikaların kooperatifçilik çalışmalarını bölümüm olarak bundan böyle imkanlar ölçüsünde destekleyeceğiz."

ŞEVKET YILMAZ'IN AÇIKLAMASI

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Yılmaz ile de bir görüşme yapan ILO Kooperatif Bölümü Başkanı Hel Bongo, Türk-İş'in kooperatiflere yönelik eğitim-danışmanlık ve yayın hizmetlerinin kooperatifleri belirli bir düzen altında geliştirmekte olduğunu ifade etti. Bu görüşme sırasında Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz ise düşüncelerini şu şekilde ifade etti.

"ILO'nun gelişmekte olan ve geri kalmış ülkelerdeki demokratik kooperatifçilik hareketinin geliştirilmesi için çalışmalar yapması gerekmektedir. Bu nedenle ülkemizde

sendikal camia içinde yürütülen tüketim ve yapı kooperatiflerinin geliştirilmesi konusunda ILO'nun gerek proje bazında gerekse eğitim ve finansal yardım bakımından yardımcı olmasını talep ediyoruz. Türkiye kooperatifçilik açısından ham ve işlenmeye imkan tanıyan bir ülkedir. Bu bakımdan geniş çaplı bir eğitim veya yayın çalışmasının yapılmasını tüm sorumluluklarını yerine getiren bir işçi kuruluşu olarak bir kez daha talep etmekteyiz".

Ziyareti sırasında, işçi kuruluşları dışında, TİSK, Ticaret Bakanlığı Ankara Belediye Başkanlığı tarafından da kabul edilen ILO Kooperatif Bölümü Başkanı Hel Bongo'nun Türkiye izlenimlerinin çok olumlu geçtiği belirtildi.

HEL BONGO'NUN ANKARA DIŞINDAKİ ZİYARETLERİ

Ankara'daki ikili görüşmelerden sonra Konya, Kayseri ve İstanbul'da da kooperatifleri ziyaret eden Hel Bongo'ya bu ziyareti sırasında Yol-Koop Tüketim Kooperatifleri Birliği Yönetim Kurulu Başkanı İsmail Gündüz, Yol-Koop Genel Müdürü Uğur Küçükaltan ve Türk-İş Kooperatif Uzmanı Sinan Vargı rehberlik ettiler.

TÜRK-İŞ VE BAĞLI SENDİKALAR

	TÜRK-İŞ Genel Bşk.: ŞEVKET YILMAZ Bayındır Sokak No: 10 Tel: 133 31 25-26-27-28-29 ANKARA	14	DOK GEMİ-İŞ Gen. Bşk.: NAZİM TUR Büyük Langa Fabrika Sokak Necmibey İşhanı No: 18 Tel: 527 86 92 - 526 37 84 Yenikapı/İSTANBUL
01	TARIM - İŞ Gen. Bşk.: SABRİ ÖZDEŞ Necatibey Cad. 22 Tel: 231 78 56-57-58-59 Sıhhiye / ANKARA	15	YOL - İŞ Gen. Bşk.: BAYRAM MERAL İzmir Cad. 22/25 Tel: 118 05 95 - 125 78 64 - 125 38 07 ANKARA
02	TÜRKİYE MADEN İŞ Gen. Bşk.: MUSTAFA ORHAN Strazburg Cad. 7/3-4-5 Sıhhiye / ANKARA Tel: 231 73 55-56-57	16	TES-İŞ Gen. Bşk.: FARUK BARUT Meşrutiyet Cad. Karanfil Sokak 34 Tel: 117 84 57-58-59 - 118 58 89 Bakanlıklar/ANKARA
02	GENEL MADEN-İŞ Gen. Bşk.: MEHMET TEZER Mithatpaşa Cad. Okul Sokak Tel: 120 02 -132 04 ZONGULDAK	17	TEZKOOP-İŞ Gen. Bşk.: KENAN GÜRBÜZ Necatibey Cad. Sezenler Sokak 2/16 Tel: 231 74 94 (6 Hat) Sıhhiye / ANKARA
03	PETROL-İŞ Gen. Bşk.: MÜNİR CEYHAN Yıldız Posta Cad. Evren Sitesi D Blok Tel: 174 88 96 (4 Hat) Gayrettepe / İSTANBUL	17	KOOP-İŞ Gen. Bşk.: AHMET BALAMAN İzmir Cad. Fevzi Çakmak Sokak 15/11 Tel: 230 08 55 - 229 44 80 Yenışehir / ANKARA
04	TEKGIDA-İŞ Gen. Bşk.: ORHAN BALTA 4. Levent Konaklar Sokak Tel: 164 49 96-97-98 Levent / İSTANBUL	18	TÜMTİS Gen. Bşk. V.: YURDAL ŞENOL Küçük Langa Cad. No: 49/5 Aksaray / İSTANBUL Tel: 524 36 79 - 531 40 75-76
05	ŞEKER-İŞ Gen. Bşk.: HİKMET ALCAN Karanfil Sokak 59 Tel: 118 42 73-74 - 117 19 88 Bakanlıklar / ANKARA	19	DEMİRYOL-İŞ Gen. Bşk.: MEHMET ACİDERELİ Necatibey Cad. Sezenler Sokak 5/4 Tel: 231 80 29-30-31-32 ANKARA
06	TEKSİF Gen. Bşk.: ŞEVKET YILMAZ Ziya Gökalp Cad. Aydoğmuş Sokak No: 1 Kat: 5-6 Tel: 131 21 70-71-72-73 ANKARA	20	TÜRKİYE DENİZCİLER Gen. Bşk.: EMİN KUL Rıhtım Cad. Denizciler Sokak No: 7 Tel: 144 48 38 - 149 56 29 Tophane / İSTANBUL
07	DERİ-İŞ Gen. Bşk.: YENER KAYA Gençtürk Cad. 17/3 Birlik İşhanı Tel: 522 19 89 - 526 28 65 Aksaray / İSTANBUL	21	HAVA-İŞ Gen. Bşk.: ADNAN ÖZCAN İncirli Cad. Volkan Apt. 66/1 Tel: 572 25 98 - 572 35 27 Bakırköy / İSTANBUL
08	AĞAÇ-İŞ Gen. Bşk.: GÜRAL ERÇAKIR Necatibey Cad. No: 20/22-23 Tel: 229 53 95 - 229 08 27 Sıhhiye / ANKARA	22	LİKAT-İŞ Gen. Bşk.: AHMET KURT Necatibey Cad. Sezenler Sokak 4/5 Tel: 231 74 18-19 Sıhhiye / ANKARA
09	SELÜLOZ-İŞ Gen. Bşk.: İSMAIL ÖNAY Ömerağa Mah. Hürriyet Cad. Işılay Apt. Kat: 1 Tel: 118 99 - 134 50 İZMİT	22	HABER-İŞ Gen. Bşk.: ALİ AKBAL Tuna Cad. 30/8 Tel: 131 90 44-45 Sıhhiye / ANKARA
10	BASIN-İŞ Gen. Bşk.: ALİ EKBER GÜVENÇ Necatibey Cad. 20/7 Tel: 230 29 08 - 229 85 65 Sıhhiye / ANKARA	24	SAĞLIK-İŞ Gen. Bşk.: MUSTAFA BAŞOĞLU Necatibey Cad. 23/9-10 Tel: 231 80 45 Sıhhiye / ANKARA
11	BASİSEN Gen. Bşk.: METİN TIRYAKIOĞLU İstiklâl Cad. 311 - Mısır Han Kat: 4 Oda: 15 Tel: 151 99 00 Galatasaray / İSTANBUL	25	TOLEYİS Gen. Bşk.: MUSTAFA ARAS Seyit Nizam Mah. G.10 Sok. No: 91 Aytekt Apt. Tel: 582 71 58 Zeytinburnu / İSTANBUL
11	BASS Gen. Bşk.: TAMER SONALP Sümer Sokak 29 Tel: 230 13 71 - 230 20 28 Demirtepe / ANKARA	26	TÜRK HARB-İŞ Gen. Bşk.: KENAN DURUKAN İnkilâp Sokak 20 Tel: 117 50 97-98-99 - 134 20 02 Kızılay / ANKARA
12	TÜRKİYE ÇİMSE-İŞ Gen. Bşk.: TAMER ERALAN Necatibey Cad. NO:20 Kat: 4 Tel: 229 53 91 - 229 53 96 - 229 33 28 Sıhhiye / ANKARA	27	TGS Gen. Bşk.: EREN GÜVENER Basın Sarayı Kat: 2 Tel: 527 85 34 Cağaloğlu / İSTANBUL
12	KRİSTAL-İŞ Gen. Bşk.: HASAN BASRİ BABALI Kazancı Yokuşu, Ağaçırağı Sokak No: 3 Daire: 10 Tel: 151 95 77 (3 Hat) 80090 Taksim / İSTANBUL	28	TÜRKİYE BELEDİYE-İŞ Gen. Bşk.: Yeni Selim Paşa Sokak 62 Tel: 513 82 54-55-56
13	TÜRK-METAL Gen. Bşk.: MUSTAFA ÖZBEK Akıncılar Sokak No: 14 Tel: 229 17 53-54 Maltepe / ANKARA		TÜRK-SEN Gen. Bşk.: ÖNDER KONULOĞLU 7 A Şehit Mehmet R. Hüseyin Sokak Tel: 72 444 Lefkoşe / KIBRIS